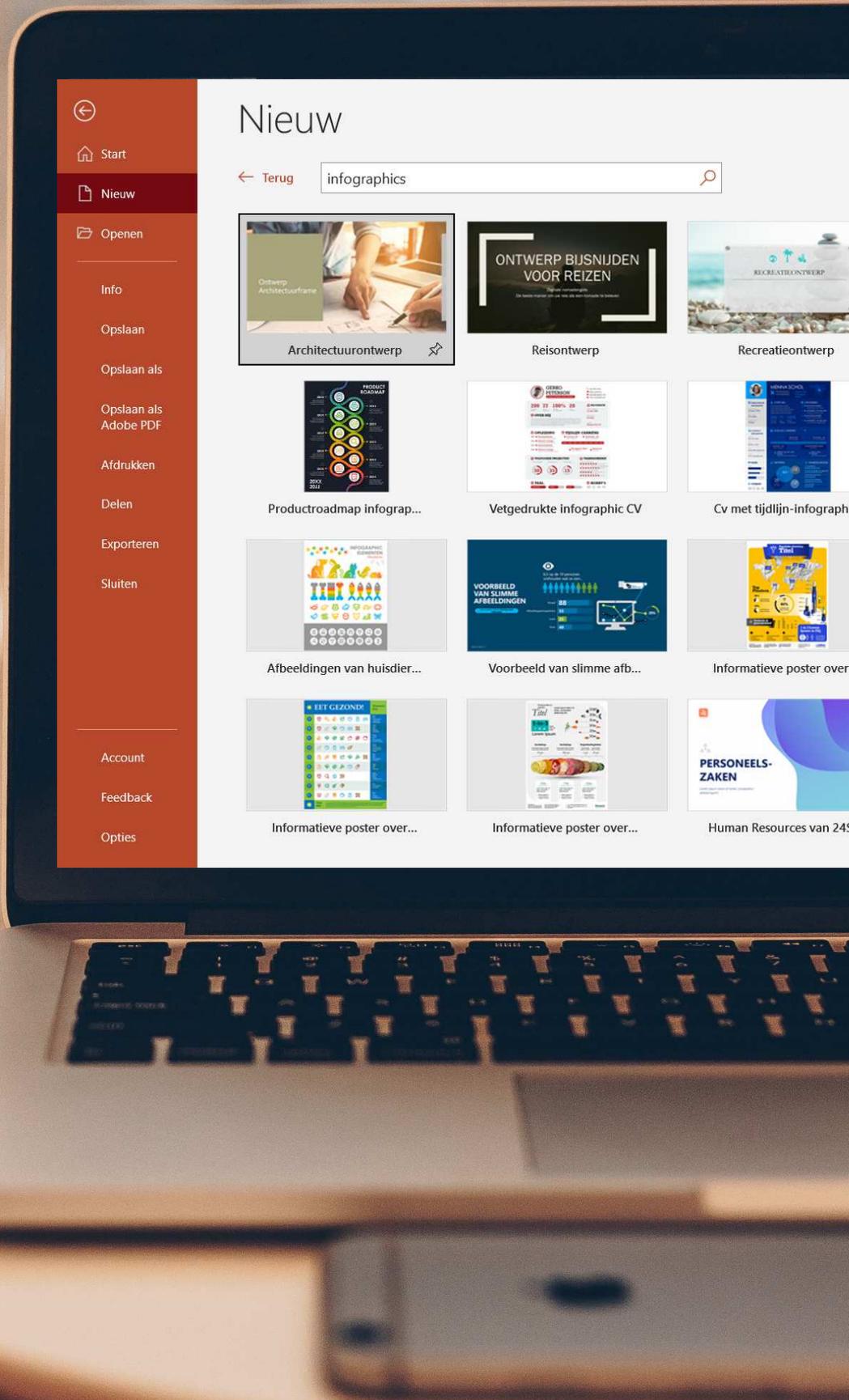

Aan de slag met PowerPoint

Danny Devriendt

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Start met hulp bij opmaak: thema's, sjablonen en ontwerpideeën	5
2 Objecten in je dia's.....	7
2-1 Selecteren van objecten	7
2-2 Positioneren van objecten	8
2-3 Objecten kopiëren	9
2-4 Objecten stapelen	9
2-5 Objecten groeperen	9
2-6 Vormen opmaken	10
3 Keuze van afbeeldingen en fotomateriaal	11
3-1 Afbeeldingen bijsnijden	12
3-2 Afbeeldingen transparant maken	13
3-3 Achtergrond uit een afbeelding weghalen	13
4 Verschillende weergaves: normale weergave en diasorteerder	13
5 Het diamodel: centrum van alle opmaak	13
5-1 Datum, dianummer en voettekst	14
5-2 Opsommingen en inspringen	15
5-3 Nog meer mogelijk met je diamodel(len)	15
5-4 Opmaak diamodel en opmaak dia's	16
6 Overgangen tussen dia's	16
7 Animaties.....	17
7-1 Een basisanimatie	18
7-2 Verschillende animatie-effecten op één object	19
7-3 Uitgewerkt voorbeelden	19
7-4 Objecten triggeren	21
7-5 Animatie met geluid	26
7-6 Animatiepaden	27
7-7 Een presentatie opnemen als videobestand	27
7-8 PowerPoint en screencasts met externe programma's	28
7-9 Nog een extraatje	30
8 Hyperlinks en acties	31
9 Overzichtzoom	32
10 Video en audio invoegen.....	32
11 Presenteren maar	33
11-1 Presentatie als ondersteuning bij een uiteenzetting	34
11-2 Kioskpresentatie	34
11-3 Presentaties verspreiden	35

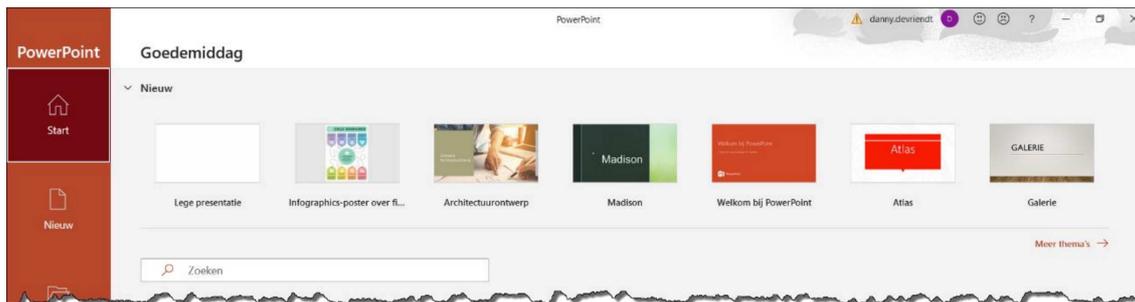
Met **Aan de slag met PowerPoint** bieden we een beknopte basiscursus PowerPoint aan met focus op een selectie van essentiële inzichten en technieken, nodig bij het deskundig gebruik van PowerPoint. Bij deze handleiding horen een aantal **videotutorials** en oefenbestanden: www.abw.be/powerpoint.php.

Aan jou om met dit cursusmateriaal de nodige vaardigheden te verwerven en die in te zetten bij het maken van presentaties die voor jou een meerwaarde betekenen.

1 Start met hulp bij opmaak: thema's, sjablonen en ontwerpideeën

Als je PowerPoint opent, krijg je alvast een aanbod aan kant-en-klare **thema's** die je als basis van een nieuwe presentatie kunt gebruiken.

Een thema bestaat uit een set voorgedefinieerde kleuren, lettertypes en grafische objecten die samen voor een aantrekkelijke presentatie zorgen. Thema's vind je ook in Word en Excel.

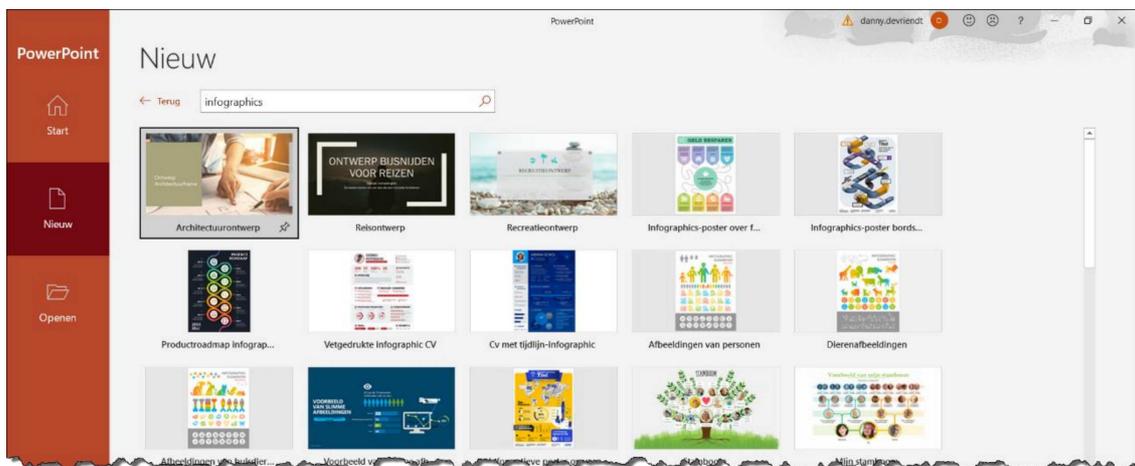
Via **Meer thema's** of via **Bestand > Nieuw** of de knop **Nieuw**, krijg je nog meer thema's en ook sjablonen waaruit je kunt kiezen om een presentatie op te bouwen.

Je kunt je presentatie ook vanuit een **sjabloon** starten. Een sjabloon bevat naast een thema ook één of meer dia's met inhoud die je aanpast. Hiernaast een voorbeeld van een sjabloon voor een internationale CV. Pas gewoon de inhoud aan je concrete situatie aan.

Er zijn honderden gebruiksklare sjablonen beschikbaar. Je kunt ze op trefwoord zoeken, bv. *infographics*. PowerPoint is dus meer dan klassiek presenteren alleen!

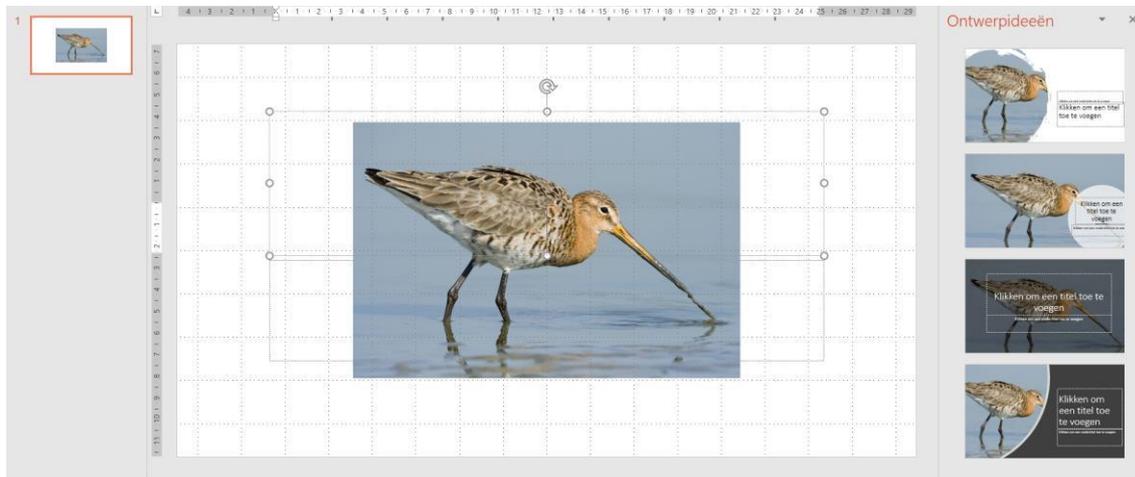

Je kunt bij de start van je presentatie ook voor een **Lege presentatie** kiezen. Je krijgt dan een lege presentatie die op het thema **Kantoor** gebaseerd is.

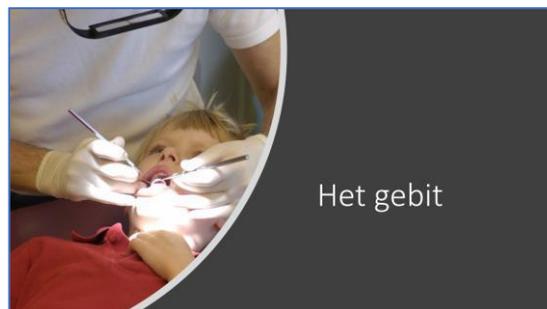
Heb je geen inspiratie, dan kan je via **Ontwerpen > Ontwerpideeën** uit enkele suggesties kiezen. In het voorbeeld hiernaast zie je bv. dat enkele extra grafische objecten je dia alvast meer *exposure* geven.

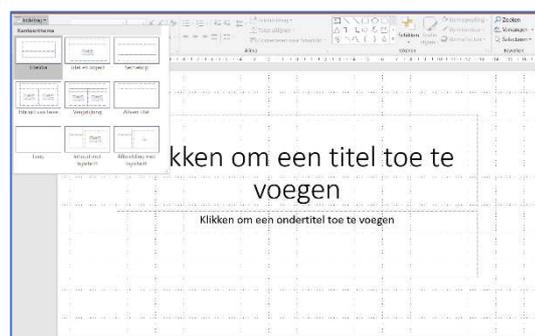
Ook vanuit een lege startdia kan je nog op **Ontwerpideeën** een beroep doen. Voeg bv. gewoon een illustratie op de eerste dia in en rechts klapt een venster met ontwerpsuggesties uit. Kieszen maar.

Geef toe dat de dia hieronder rechts er toch wel aantrekkelijker uitziet dan de 'klassieke' dia links.

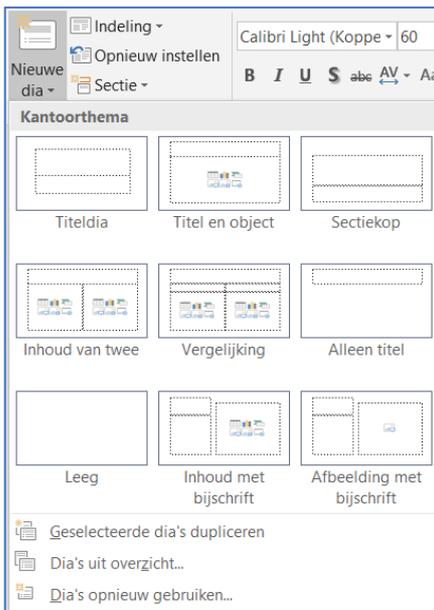
Elke dia is gebaseerd op een type **Indeling**. Via **Start > Indeling** kan je nagaan welke indeling in een bepaalde dia in gebruik is. Bij de eerste dia wordt normaal de indeling *Titeldia* gebruikt waarin reeds twee tijdelijke aanduidingen aanwezig zijn die uitnodigen om een titel en ondertitel in te typen.

Via **Start > Nieuwe dia** of **Invoegen > Nieuwe dia** voeg je een nieuwe dia toe en kies je een indeling. Die indelingen zijn op basis van het gebruikte thema al van een bepaalde opmaak voorzien. Op de volgende pagina links zie je de indelingen op basis van het standaardthema **Kantoor**. Daarnaast rechts dezelfde indelingen op basis van het thema **Citeerbaar**.

Via **Ontwerpen > Thema's** kan je op elk moment van thema veranderen of varianten op je thema kiezen.

Via **Ontwerpen > Diagrootte** kan je verder het formaat van je presentatie aanpassen. Normaal wordt breedbeeld met verhouding 16:9 voorgesteld. Bij de keuze van formaat moet je zeker aan je geprojecteerde resultaat denken.

De gebruikte achtergrond wijzig je via **Ontwerpen > Achtergrond opmaken**.

Per type informatie dat je in een dia wilt weergeven, kies je voor je dia de meest geschikte indeling. De indelingen *Titeldia* en *Titel en object* zijn veruit de meest gebruikte indelingen.

Je kunt gerust dia's toevoegen en daar informatie intypen. Wat je beter niet of slechts uitzonderlijk doet, is opmaak rechtstreeks in de dia's aanpassen. We verklaren ons later nader.

Via het tabblad **Invoegen** kan je afbeeldingen, vormen, pictogrammen, grafieken, tabellen, tekstvakken... aan een dia toevoegen.

Na selectie van een vorm/object, kan je via het tabblad **Opmaak** nog een aantal aanpassingen doen: omranding, opvulling, uitlijning, stapelvolgorde, grootte...

2 Objecten in je dia's

Een dia bevat soms heel wat objecten: tijdelijke aanduidingen, tekstvakken, vormen, pictogrammen, afbeeldingen... Er is gelukkig ondersteuning om die objecten verantwoord in je dia's te plaatsen, eens de objecten ingevoegd zijn via het tabblad **Invoegen** of door die objecten uit een andere toepassing te kopiëren.

2-1 Selecteren van objecten

Om handelingen op één of meer objecten uit te voeren, moet je dat object/die objecten eerst selecteren. Dat kan op verschillende manieren:

- Met **Ctrl+A** selecteer je alle objecten in een dia
- Met **Shift+klik** selecteer je verschillende objecten in een dia

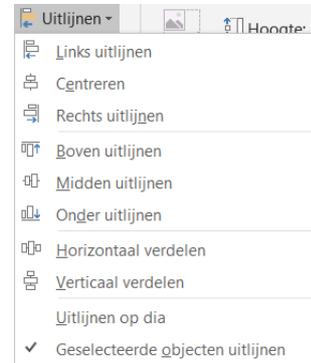
- Sleep een **rechthoek** in je dia: alle objecten die **volledig** binnen die rechthoek zitten, worden geselecteerd. Let op: het slepen mag niet bovenop een object starten. Start het slepen eventueel buiten je dia.

2-2 Positioneren van objecten

Besteed zeker aandacht aan de plaats van objecten in je dia's. In de dia hieronder links starten de illustraties niet op dezelfde hoogte, zijn ze niet even hoog en hebben ze verschillende tussenruimtes. Bemerkt het verschil met de dia rechts waar we enkele hulplijnen hebben toegevoegd.

PowerPoint helpt je sowieso door tijdelijke hulplijnen/pijlen toe te voegen zodat je objecten netjes kunt plaatsen door ze gewoon te slepen.

Verder kan je bij geselecteerde objecten via **Opmaak > Uitlijnen** een beroep doen op de mogelijkheden om objecten horizontaal en verticaal op elkaar uit te lijnen en de afstand tussen de objecten horizontaal en/of verticaal gelijk te verdelen. Kan heel handig zijn.

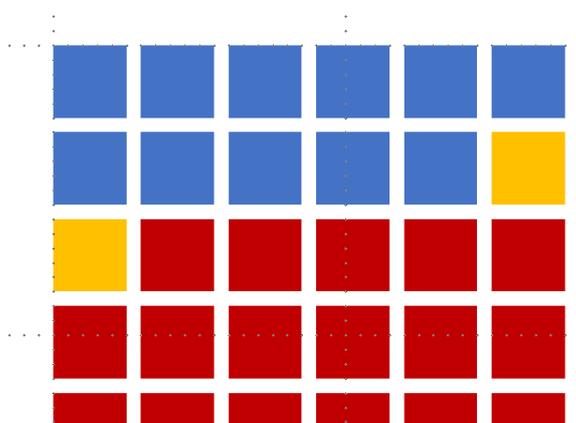
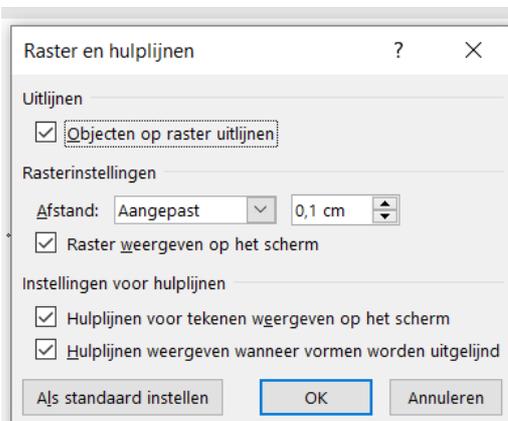

Het raster

Ook het **raster** is een handig hulpmiddel om objecten te plaatsen en uit te lijnen. Het raster is standaard aanwezig. Via **Beeld > Rasterlijnen** kan je het in- en uitschakelen, maar ook aanpassen via het uitschuifpictogram bij de groep **Weergeven**.

Je kunt de afstand tussen rasterpunten aanpassen en objecten op die rasterpunten uitlijnen. Ook het formaat van de objecten past zich bij het slepen aan de rasterpunten aan. Handig. Wil je dat niet, druk dan bij het slepen tegelijk ook de Alt-toets in.

Met een raster met rasterpunten om de 0,1 cm, voeg je heel snel vierkantjes van 0,5 cm met 0,1 cm tussenruimte toe (zie hieronder rechts).

Gebruik de **pijltjestoetsen** om een geselecteerd object op de rasterpunten te verplaatsen.

2-3 Objecten kopiëren

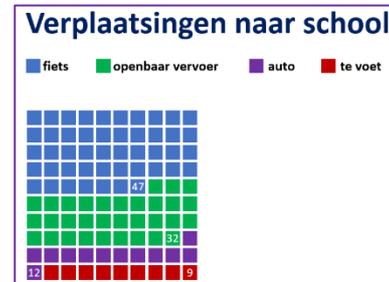
Je kunt objecten op verschillende manieren kopiëren:

- via kopiëren en plakken: **Ctrl+C** en **Ctrl+V**
- door een object met de ingedrukte **Ctrl**-toets te slepen. De muispointer krijgt nu een +-teken en hiermee voeg je een kopie van het geselecteerde object in je dia toe.

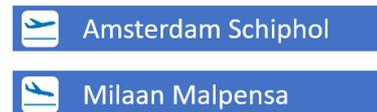
Opdracht

- Geef de verplaatsingen naar school in een lege PowerPoint-dia weer zoals hiernaast geïllustreerd.
- Gebruik vierkantjes van 0,5 x 0,5 cm met 1 mm ruimte tussen de vierkanten, zowel horizontaal als verticaal.
- Aantallen geef je in Calibri 12 pt weer, witte letterkleur. Zorg ervoor dat de aantallen netjes binnen de vierkantjes passen en goed gepositioneerd zijn.
- Kies zelf de kleuren en let op de positionering van je objecten!

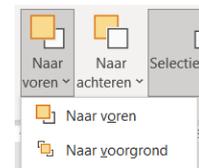
2-4 Objecten stapelen

Objecten die je toevoegt worden in principe opeen gestapeld. Dat merk je natuurlijk pas als objecten elkaar overlappen. In het voorbeeld hiernaast heb je telkens drie objecten: een blauwe vorm (rechthoek), daarboven een witte vorm (rechthoek afgeronde hoeken) en daarboven een pictogram.

Je kunt op verschillende manieren de volgorde op de stapel aanpassen:

- Via **Vormindeling** of **Graphic-indeling** > **Naar voren/Naar achteren** plaats je een object een trap hoger of lager op de stapel. Met **Naar voorgrond/Naar achtergrond** plaats je een geselecteerd object helemaal bovenop of achteraan de stapel.
- Via **Start** > **Selecteren** > **Selectiedeelvenster** of **Vormindeling/Graphic-indeling** > **Selectiedeelvenster** open je het heel handige selectiedeelvenster dat de stapelvolgorde van de objecten weergeeft. Met de aanwezige pijltjestoetsen of via slepen pas je de stapelvolgorde gemakkelijk aan. Je kunt er objecten ook tijdelijk verbergen en ze een duidelijke naam geven door te dubbelklikken in de naam. Verder in de cursus maken we daar nog vaak gebruik van.

2-5 Objecten groeperen

Verschiede objecten kan je tot één groter geheel groeperen. Selecteer de bijbehorende objecten en kies via

Vormindeling/Graphic-indeling voor **Groeperen**.

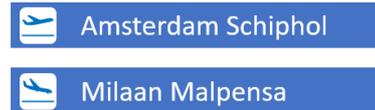
In het selectiedeelvenster kan je elke groep een specifieke naam geven en de groepen in/uitklappen wat alles overzichtelijker maakt.

Binnen een groep kan je nog altijd individuele objecten selecteren en aanpassen. Uiteraard kan je een groep ook opheffen (**Groep opheffen**).

Opdracht

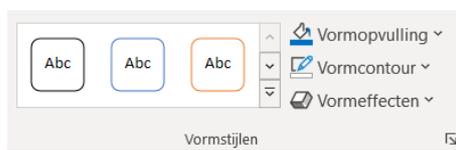
- Geef de vluchten zoals hiernaast geïllustreerd in een lege PowerPoint-dia weer.
- De blauwe vakken zijn 10 cm breed en 1 cm hoog. De tekst springt 1,5 cm in. Kies zelf lettertype en lettergrootte.
- Geef de pictogrammen op een wit vlak (0,9 x 0,9 cm) met afgeronde hoeken weer.
- Zorg voor een correcte uitlijning en groepeer telkens de drie objecten.

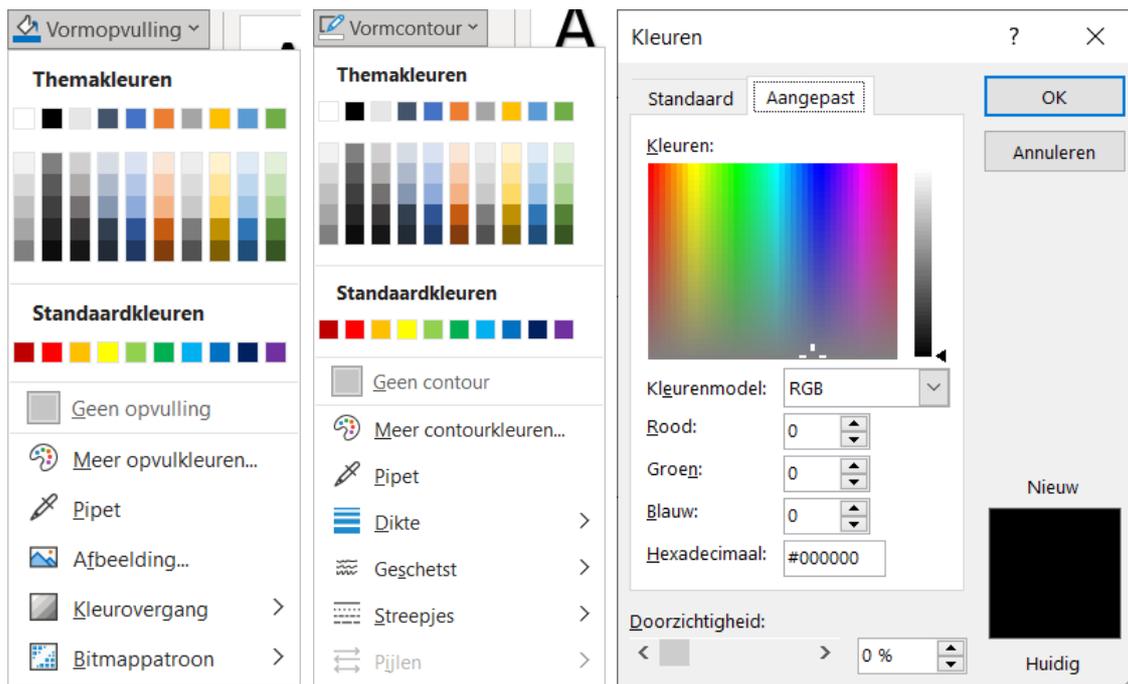
2-6 Vormen opmaken

Opvulling en contour

Eerst en vooral is er de opvulling en de omranding (contour) van een vorm. Die stel je ondermeer via **Vormindeling > Vormstijlen** in. Je kunt de opvulling of omranding ook weglaten (Geen opvulling, geen contour) of transparant maken.

Bij het instellen van de kleuren kan je een kleur uit het kleurenpalet kiezen of via het pipet een kleur uit een ander object overnemen. Beschik je over een specifieke RGB-kleurencode, dan kan je die zowel decimaal als hexadecimaal ingeven.

Je kunt ook met de doorzichtigheid van een kleur spelen. In de dia hiernaast ligt bovenop de foto en de tekst rechts een rode vorm die 60 % doorzichtig is zodat je doorheen het rode vlak zowel tekst als foto te zien krijgt.

Pictogrammen

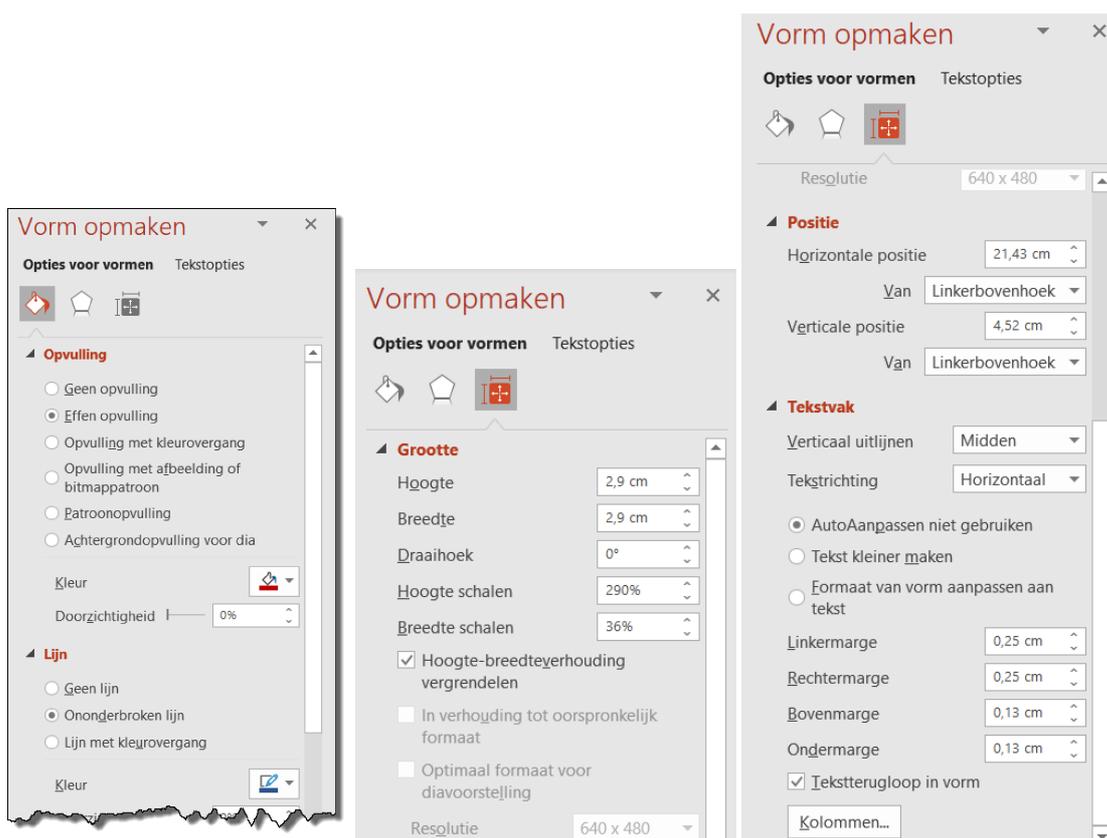
Bij **pictogrammen** pas je via Graphic-opvulling de kleur van je pictogram eventueel aan.

Vorm opmaken

Het venster **Vorm opmaken** biedt heel wat extra mogelijkheden. Je bereikt het via het snelmenu op een vorm of via **Vormindeling > Grootte** door op het uitschuifpictogram te klikken. Ook hier kan je opvulling en contour nog in detail instellen, de grootte en positie van de vorm aanpassen en nog veel meer.

We focussen hier even op eventuele tekst in de vorm die je via het snelmenu **Tekst bewerken** kunt toevoegen. Binnen elke vorm worden marges gebruikt die standaard links en rechts 0,25 cm bedragen. In het voorbeeld hiernaast links krijg je 88 niet in de vorm die 1 x 1 cm meet, tenzij je de marges links en rechts in de vorm bv. tot 0,1 cm verlaagt. Dan past 88 er wel in zoals je rechts ziet (Calibri, 14 pt).

3 Keuze van afbeeldingen en fotomateriaal

Naast eigen fotomateriaal kan je voor foto's ook een beroep doen op fotodatabanken als bv. **Unsplash** (WWW.UNSPLASH.COM), Pixabay ([HTTPS://PIXABAY.COM](https://PIXABAY.COM)), Pexels ([HTTPS://WWW.PEXELS.COM](https://WWW.PEXELS.COM))... of uit de stockafbeeldingen van PowerPoint zelf (**Invoegen > Afbeeldingen > Stockafbeeldingen**). Je vindt er zeker aantrekkelijk materiaal dat je kunt gebruiken. Let altijd op met auteursrechten/portretrechten als je extern grafisch materiaal gebruikt. Je kunt immers niet zomaar fotomateriaal gebruiken.

Op ondermeer **istock.com** en **shutterstock.com** vind je verder vele duizenden afbeeldingen, maar die zijn niet gratis.

Durf met grotere foto's als blikvanger werken en sterk in te zoomen op (delen van) foto's. Ze geven je presentatie extra glans. Enkele voorbeelden.

Vogels in het Zwin

Het Vrijthof
In het hartje van de stad vind je het Vrijthof dat bekend is als decor voor de zomerconcerten van André Rieu. Het grootste gedeelte van het jaar is het Vrijthof vrij van dat van historische gebouwen te bewonderen die nog herinneren aan de tijd dat Maastricht een religieus centrum en een militaire vesting was.

De ooievaar

- Nestplaatsen**
In totaal zijn er 31 nestplaatsen in het Zwin
- Status**
 - 11 geringde ooievaars, 20 waarvan de ring afgelezen kon worden
 - 7 niet geringde ooievaars
 - van de overige 5 kon niet met zekerheid vastgesteld worden of ze al dan niet geringd zijn
- Wist je dat...**
 - de ooievaar tot 1,20 m groot kan worden
 - de ooievaar een vleugelspanwijdte van 105 tot 125 cm heeft
 - ooievaars op één poot staan om hun temperatuur te regelen?

Maastricht vergaderstad

122000 INWONERS
42450 BEDRIJVEN
5000+ HOTELKAMERS

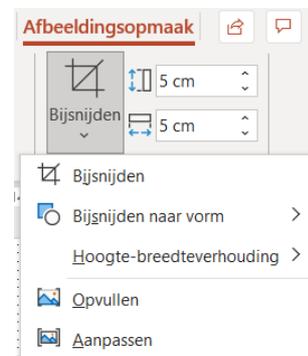
30000 m² TENTOONSTELLINGSRUIMTE OP EEN PLAATS (MECC)
>150 NATIONALITEITEN
3 ACADEMISCHE ZIEKENHUIZEN

3-1 Afbeeldingen bijsnijden

Binnenin afbeeldingen zit wel vaker extra (wit)ruimte die soms hindert, zeker als je de afbeelding niet omrandt. Dat kan bv. bij uitlijning van objecten problemen opleveren omdat de uitlijning op de volledige afbeelding gebeurt en niet altijd op hetgeen je effectief van de afbeelding waarneemt.

Geen nood, via **Afbeeldingsopmaak > Bijsnijden** kan je delen uit een afbeelding tijdelijk wegsnijden. Kies **Bijsnijden** en je krijgt *handles* die je naar binnen kunt slepen om delen weg te snijden. Met **Bijsnijden naar vorm** gebruik je een vorm om een afbeelding op bij te snijden.

Ook vanuit het venster **Afbeelding opmaken** (snelmenu) kan je afbeeldingen bijsnijden.

Het bijsnijden van kleine overbodige stukjes helpt ook om afbeeldingen die naast elkaar weergegeven worden met eenzelfde hoogte te presenteren. Idem wat gelijke breedte betreft bij afbeeldingen die onder elkaar geplaatst worden.

3-2 Afbeeldingen transparant maken

Naast vormen kan je ook afbeeldingen transparant maken. Ook dat gebeurt via het snelmenu **Afbeelding opmaken** waar je bij **Transparantie van afbeelding** het procent doorzichtigheid instelt.

3-3 Achtergrond uit een afbeelding weghalen

Tot slot kan de (witte) achtergrond in een afbeelding storend werken in een presentatie. Een oplossing hiervoor is het gebruik van tools als [HTTPS://REMOVAL.AI](https://REMOVAL.AI) of [HTTPS://WWW.REMOVE.BG](https://WWW.REMOVE.BG). Je uploadt je afbeelding en krijgt een PNG-bestand zonder achtergrond terug. Beide tools zijn gratis voor zover je geen al te hoge eisen aan de uitvoer kwaliteit van het resultaat stelt. Ze werken in veel gevallen behoorlijk. Hiernaast de ster van Maastricht mét en zonder achtergrond.

4 Verschillende weergaves: normale weergave en diasorteerder

Via het menu **Beeld** kan je switchen tussen verschillende weergaves.

Het schakelen kan ook met de knoppen op de statusbalk rechtsonder waar je ook nog kunt in- en uitzoomen.

In de standaard weergave **Normaal** krijg je links een miniatuurverzicht van je dia's (hieronder links). Met de weergave **Diasorteerder** nemen de miniatuurdia's alle ruimte in (hieronder rechts).

In beide gevallen kan je dia's van plaats verslepen en via het snelmenu kopiëren/dupliceren, verwijderen... of bv. met **Ctrl+A** alle dia's selecteren om er handelingen op uit te voeren.

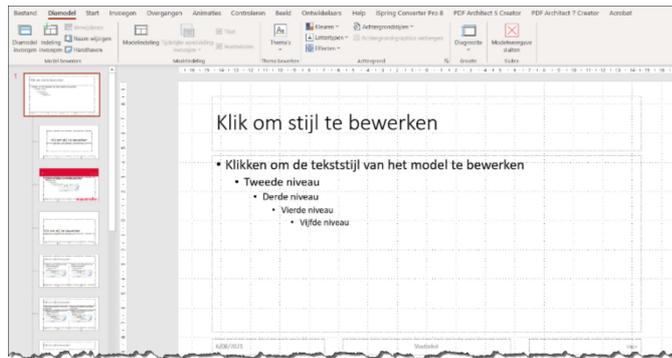

5 Het diamodel: centrum van alle opmaak

Het **diamodel** speelt een cruciale rol bij de opmaak van je presentatie. Veronderstel even dat je alle titels van je dia's in witte letters op een blauwe achtergrond wilt weergeven of dat je op elke dia een logo wilt plaatsen. **Doe dit vooral niet in de individuele dia's, maar gebruik het diamodel!** Werk ook niet via kopiëren en plakken in de individuele dia's.

Via **Beeld > Diamodel** kom je in je diamodel terecht, met een afzonderlijk tabblad op het lint. Links zie je helemaal boven het standaardmodel (*master*) dat voor alle dia's geldt met daaronder de verschillende types dia-indeling. Het standaardmodel springt visueel iets uit en is iets groter.

Beweeg je over een indeling, dan zie je meteen in welke dia's uit de presentatie die indeling is toegepast.

Wijzigingen in het standaardmodel worden in principe op alle dia's toegepast. Wijzigingen in een bepaalde indeling, bv. *Titel en object* indeling, gelden enkel voor dia's met de indeling *Titel en object*. Kies dus afhankelijk van je wensen de juiste indeling en ga aan de slag, bv.:

- aanpassen van lettertype, lettergrootte, kleur, achtergrond, omranding... van tijdelijke aanduidingen, inclusief de tijdelijke aanduidingen voor datum, voettekst en dianummering.
- verplaatsen of aanpassen qua formaat van tijdelijke aanduidingen, inclusief de tijdelijke aanduidingen voor datum, voettekst en dianummer.
- invoegen van illustraties, vormen... die op alle dia's moeten weergegeven worden.
- ... (later volgt nog meer)

Hiernaast een voorbeeld van een aangepaste indeling *Titel en object*:

- titel in witte letters op roze-rode achtergrond
- witte Maastricht-ster links van de titel
- opsomming met ster van Maastricht
- logo Maastricht in rechterbenedenhoek
- pijltjespictogrammen voor navigatie

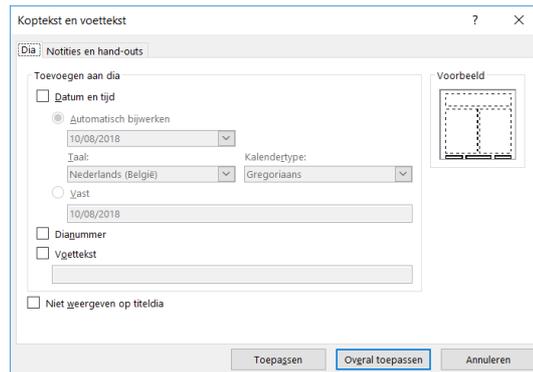

5-1 Datum, dianummer en voettekst

Vergeet niet via **Invoegen > Koptekst en voettekst** eventueel aan te vinken of datum/tijd, dianummer en/of voettekst in je dia's moeten weergegeven worden.

Wat **Datum en tijd** betreft, kan je de weergave van de datum/tijd finetunen.

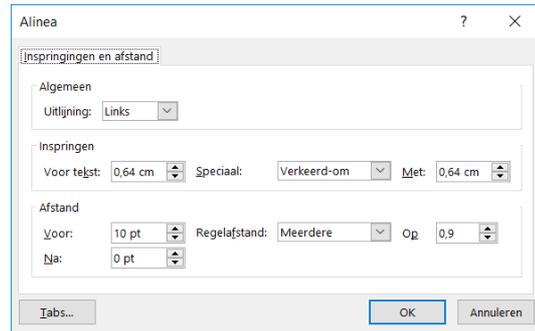
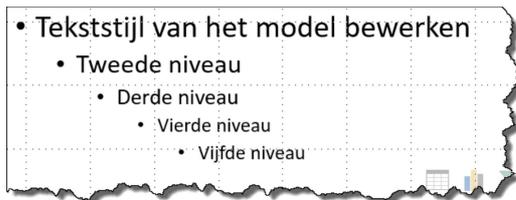
Bij **Toepassen** stel je dit in voor de actieve dia-indeling. Bij **Overal toepassen** stel je in voor alle dia-indelingen, alle dia's dus.

5-2 Opsommingen en inspringen

Vaak wordt in presentaties met opsommingen gewerkt. Ook de weergave van de opsommingen wordt in het diamodel geregeld voor de verschillende niveaus van je opsomming. Dat kan zowel vanuit het tabblad **Start** als via het snelmenu gebeuren:

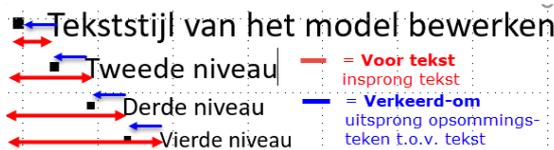
- je stelt er per niveau het gewenste opsommingsteken/nummer in.
- je bepaalt de plaats van opsommingsteken en tekst via het venster **Alinea**.

De positionering van opsommingsteken en tekst vergt enige toelichting. Wil je bv. het opsommingsteken op het eerste niveau links starten en de tekst 1 cm inspringen, kies dan bij zowel Inspringen **Voor tekst** als bij **Verkeerd-om** 1 cm.

Wil je het tweede niveau 1 cm verder inspringen, kies dan bij *Voor tekst*: 2 cm en bij *Verkeerd om*: 1 cm.

Bij **Voor tekst** geef je dus de plaats van de tekst t.o.v. de linkerrand weer. Bij **Verkeerd-om** bepaal je de afstand die het opsommingsteken uitspringt t.o.v. de startpositie van de tekst.

Op die manier worden alle opsommingen keurig weergegeven. Let er vooral op dat het opsommingsteken van een onderliggend niveau mooi onder het begin van de tekst van het bovenliggend niveau start.

5-3 Nog meer mogelijk met je diamodel(len)

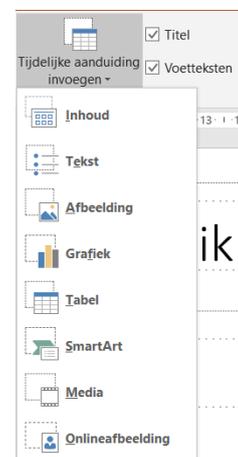

Je kunt vanuit het tabblad **Diamodel** de modelindeling aanpassen door extra tijdelijke aanduidingen toe te voegen (**Tijdelijke aanduiding invoegen**). Er is keuze uit verschillende types Tijdelijke aanduidingen.

Afzonderlijk kan je de tijdelijke aanduidingen voor de Titel en de Voetteksten (datum, voettekst, dianummer) heel snel in- of uitschakelen.

De tijdelijke aanduiding **Titel** is belangrijk, ook al wil je misschien geen titel zichtbaar in je dia's weergeven. Sleep in dat geval de tijdelijke aanduiding buiten de oppervlakte van je dia. De titel die je intypt wordt dan bijvoorbeeld later gebruikt om gemakkelijk een bepaalde dia te activeren.

Om het nu nog wat complexer te maken, kan je verschillende diamodellen in één presentatie gebruiken. Via **Diamodel invoegen** voeg je een extra Diamodel aan je presentatie toe. Met **Indeling invoegen** voeg je een extra Indeling aan een

Diamodel toe. Als je dan aan je presentatie dia's toevoegt, kies je gewoon de gewenste indeling uit één van je diamodellen.

We zijn evenwel al héél blij als je één diamodel correct weet te gebruiken! Maak je dus geen zorgen.

Verder merk je ook nog dat je vanuit je diamodel een thema kunt kiezen, kleuren, lettertypes en achtergronden kunt aanpassen, de dia-grootte kunt wijzigen en – niet onbelangrijk – je diamodel met de knop **Modelweergave sluiten** kunt sluiten zodat je opnieuw in je presentatie zelf terecht komt. Maak zeker altijd het onderscheid tussen het werken in je diamodel versus het werken met de concrete dia's in je presentatie zelf!

5-4 Opmaak diamodel en opmaak dia's

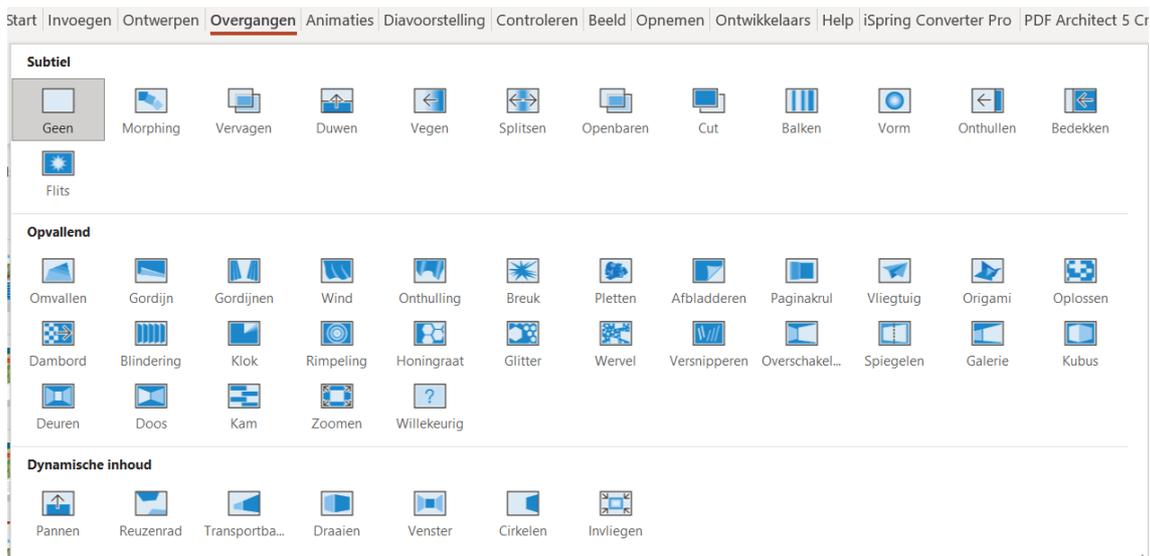
Als je dia's aan je presentatie toevoegt, dan wordt automatisch de actieve opmaak van de gekozen dia-indeling uit je diamodel overgenomen.

In de dia zelf kan je de opmaak voor individuele objecten bijsturen, iets wat je best zelden doet. Die opmaak wordt dan als het ware bovenop de opmaak uit het diamodel gelegd en heeft dus prioriteit. Hiermee doorbreek je de *consistentie* in de opmaak van je verschillende dia's: je kijkt immers af van de ingestelde opmaak.

Heb je in je diamodel grafische objecten of afbeeldingen geplaatst, dan kan je die vanuit een individuele dia niet aanpassen of verwijderen. Daarvoor moet je terug naar je diamodel. Je kan die objecten in een bepaalde dia hooguit 'verbergen' door er in de dia zelf bv. een wit vlak bovenop te plaatsen, maar dat is meestal niet echt de bedoeling.

6 Overgangen tussen dia's

In het tabblad **Overgangen** stel je eventueel een overgangseffect in dat gebruikt wordt voor het weergeven van de dia's. Er is keuze uit heel wat mogelijke overgangen:

Hoewel de verleiding groot kan zijn, is het geen goed idee om in één presentatie een bont allegaartje van allerlei verschillende overgangseffecten op je dia's los te laten. Houd het sober, want *less is more!*

Vanuit het tabblad **Overgangen** kan je evenwel ook kiezen voor **Overall toepassen** waarmee je het gekozen overgangseffect eigenlijk aan je diamodel toevoegt. Je kunt natuurlijk ook rechtstreeks in je diamodel een overgangseffect instellen.

Verder kan je in het tabblad Overgangen ook nog de duur van de overgang instellen en eventueel de overgang met een geluidseffect gepaard laten gaan. Dat laatste is in een professionele presentatie niet altijd zo'n goed idee.

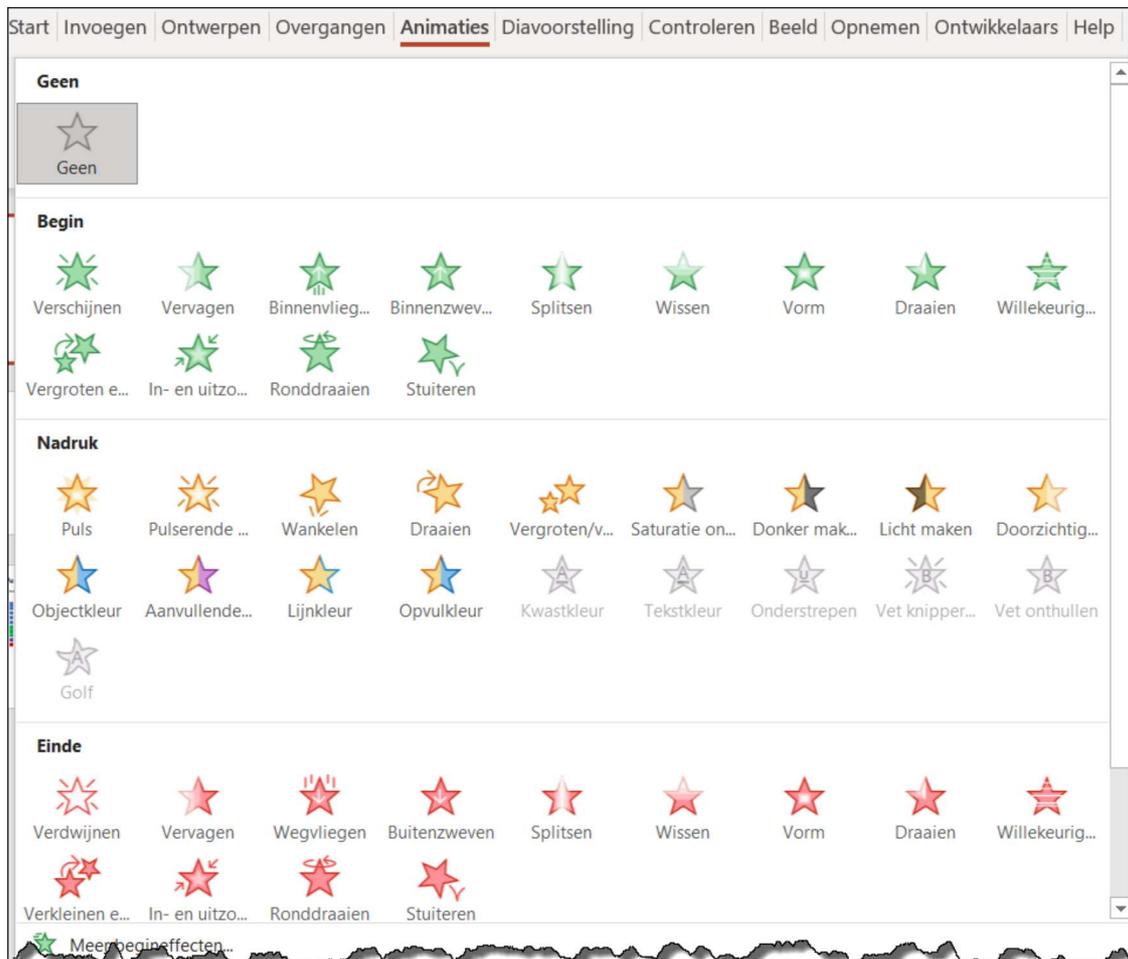
Normaal ga je met een muisklik naar de volgende dia. Je kunt eventueel ook een vaste weergavetijd voor een dia of alle dia's instellen. Na die tijd verschijnt dan automatisch de volgende dia.

Zie verder ook nog **Tijdsinstellingen voor try-out** waarmee je de presentatietijd per dia kunt vastleggen op basis van een try-out.

7 Animaties

Elk object in een PowerPoint-dia kan geanimeerd worden. Dat betekent dat je als gebruiker bepaalt op welk moment en hoe dat object verschijnt, nadruk krijgt en eventueel ook verdwijnt.

Van zodra je een object in een dia selecteert, krijg je via het tabblad **Animaties > Animatie toevoegen** toegang tot verschillende standaardanimaties, ingedeeld in Begin, Nadruk en Einde. De effecten bij Begin (groen) gebruik je om objecten in een dia weer te geven; effecten bij Einde (rood) gebruik je als je objecten uit een dia laat verdwijnen. Met Nadruk (geel) kan je objecten op een bepaald moment extra in de kijker zetten.

7-1 Een basisanimatie

Zonder animatie verschijnen alle objecten tegelijk samen op de dia van zodra de dia gepresenteerd wordt.

Selecteer het object of de objecten die je wilt animeren en kies de gewenste animatie uit één van de categorieën, bv. *Vervagen* bij de 8 objecten in de dia hiernaast (4 foto's en 4 blauwe tekstvakken onder de foto's).

Klik nu best op **Deelvenster Animatie** in het tabblad **Animatie** om het Animatiedeelvenster te openen. Je ziet nu een overzicht van de ingestelde animaties, ingesteld op 4 afbeeldingen en 4 tekstvakken. De nummering van die afbeeldingen en tekstvakken zegt weinig.

Zeker als je veel objecten hebt, is het vervelend dat die objecten als Afbeelding x, Tekstvak y in de animatielijst voorkomen.

Om de namen van objecten aan te passen, open je via **Start > Selecteren > Selectiedeelvenster** het selectiedeelvenster.

In het selectiedeelvenster – hieronder rechts te zien – kan je de namen van objecten aanpassen naar eigen keuze. Kies namen die duidelijk de objecten omschrijven.

Met het oogje rechts kan je objecten bij het bewerken of presenteren van de dia eventueel (tijdelijk) onzichtbaar maken.

De pijltjes rechtsboven helpen je de volgorde desgewenst aan te passen. Je kunt ook de animaties zelf in het animatievenster naar boven/onder slepen.

Zoals het geïllustreerde animatievenster er nu uitziet, gebeurt het volgende bij de presentatie van de dia:

- Je krijgt bij het openen enkel de titel *Ontdek het park* te zien. Die titel is immers niet geanimeerd.
- Als je nu met de muis klikt, verschijnen tegelijk de 8 objecten met het ingestelde effect *Vervagen*.

De bedoeling is echter dat bij een eerste klik enkel de linkerfoto met de tekst eronder verschijnt en dat per klik telkens een nieuwe foto met tekst toegevoegd wordt.

Versleep daarvoor eerst de volgorde van de animaties in het animatievenster zodat afbeeldingen en tekst telkens samen staan. De tweede afbeelding mag pas na een nieuwe muisklik verschijnen. Via de uitschuifpijl rechts pas je nu *Met vorige starten* aan naar *Bij klik starten* (zie ①). De tweede afbeelding wordt niet langer samen met de vorige afbeelding en tekst weergegeven, maar pas als er geklikt wordt.

Telkens je nu klikt, verschijnt een afbeelding (*Bij klik starten*) samen met de tekst eronder (*Met vorige starten*), telkens van het effect *Vervagen* voorzien (zie ②).

Begrijp je wat hieronder bij ③ en ④ gebeurt? Bij ③ verschijnen bij een eerste klik tegelijk de vier afbeeldingen naast elkaar en bij een tweede klik de vier tekstvakken (*Met vorige starten*). De groene blokjes die netjes onder elkaar staan geven aan dat de actie op hetzelfde moment gebeurt.

In case ④ verschijnen bij de eerste klik de vier afbeeldingen niet samen, maar één voor één na elkaar. Bij de tweede klik verschijnen de tekstvakken één voor één na elkaar. De groene blokjes staan verticaal niet op dezelfde plaatst en duiden het tijdsverloop aan (horizontaal).

5-5A

①	②	③	④
1 ★ afbTentoonst... ★ txtTentoonst... ★ afbHuttenpa... ☐ Bij klik starten ☒ Met vorige starten Na vorige starten Effectopties... Tijdsinstellingen... Geavanceerd tijdschema verbergen Verwijderen	1 ★ afbTentoonst... ★ txtTentoonst... 2 ★ afbHuttenpa... ★ txtHuttenpar... 3 ★ afbPanoram... ★ txtPanorama... 4 ★ afbKijkcentru... ★ txtKijkcentru...	1 ★ afbTentoonst... ★ afbHuttenpa... ★ afbPanoram... ★ afbKijkcentru... 2 ★ txtTentoonst... ★ txtHuttenpar... ★ txtPanorama... ★ txtKijkcentru...	1 ★ afbTentoonst... ★ afbHuttenpa... ★ afbPanoram... ★ afbKijkcentru... 2 ★ txtTentoonst... ★ txtHuttenpar... ★ txtPanorama... ★ txtKijkcentru...

Via **Animaties > Voorbeeld van animatie** kan je de animatie in een dia testen zonder dat je de dia moet presenteren.

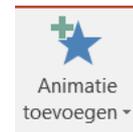
Ook rechtsboven in het tabblad **Animaties** kan je één en ander regelen: wanneer een animatie begint (bv. *Bij klikken*), hoe lang die duurt (Duur) en of er met vertraging gestart wordt (Vertraging). Bij een vertraging van 1 seconde, wordt de animatie pas één seconde na de muisklik uitgevoerd. Hiermee kan je spelen.

7-2 Verschillende animatie-effecten op één object

Soms voer je op één object verschillende animaties uit, bv. een animatie om het object te laten verschijnen en een tweede animatie om het object later te laten verdwijnen.

Om een tweede/volgende animatie-effect op een object toe te passen, moet je via **Animatie toevoegen** werken, zoniet voeg je geen effect toe maar vervang je een eerder effect door het nieuwe effect dat je toekent.

In het voorbeeld hiernaast zie je vier groene en drie rode animaties. Groene animaties (effect *Verschijnen*) worden uitgevoerd bij het plaatsen van een object. Rode animaties (effect: *In- en uitzoomen*) bij het verwijderen van een object. De dia bevat enkel de vier afbeeldingen.

Na het toevoegen van de extra animaties moet je die natuurlijk in de juiste volgorde plaatsen.

Bij de eerste klik verschijnt de eerste afbeelding. Klik je een tweede keer dan verschijnt de tweede afbeelding, maar tegelijk (*Met vorige*) verdwijnt ook de eerste afbeelding. Bij het verschijnen van een nieuwe afbeelding, verdwijnt verder telkens de vorige.

Klik je na het verschijnen van de laatste afbeelding, dan activeer je de volgende dia want alle animaties in de actieve dia zijn uitgevoerd.

7-3 Uitgewerkt voorbeelden

Aan de hand van enkele uitgewerkte voorbeelden illustreren we het gebruik van animaties. Er is evenwel nog veel meer mogelijk met het gebruik van animaties. Maak er dankbaar en vooral functioneel gebruik van!

Voorbeeld 1 – Maastricht vergaderstad

Je voorziet een achtergrondafbeelding die de volledige dia bedekt en daarbovenop laat je één voor één de kerncijfers verschijnen, telkens na een muisklik.

Gebruik Source Sans Pro vet als lettertype voor de data: 54 pt voor de getallen en 24 pt klein kapitaal voor de tekst.

Om getallen en tekst dicht op elkaar te laten aansluiten, gebruik je best telkens twee verschillende tekstvakken die je na correcte positionering groepeert.

Samen met het verschijnen van de eerste info (inwoners) laat je ook nog een rechthoek verschijnen bovenop de info. De rechthoek is 70 % transparant, opvulkleur naar keuze. Zo kan je de info nog netjes lezen en leg je toch een visuele klemtoon.

Zorg ervoor dat de rechthoek mooi alle weergegeven informatie overlapt.

Voorbeeld 2 - Zwin

In deze animatie zie je een foto van een kluut die herhaaldelijk opgebouwd wordt met het effect *draaien*. Rond de foto zit een tweede object, een cirkel die uit puntjes bestaat en die cirkel draait continu rond.

Er zijn dus twee objecten, twee cirkels (object *Ovaal*), de ene gevuld en de andere enkel met een rand.

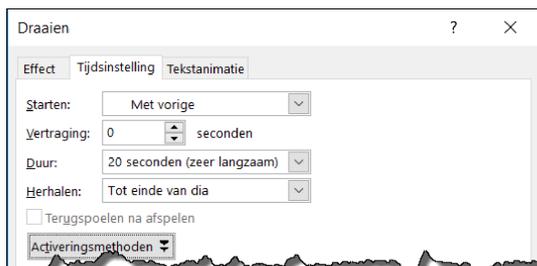
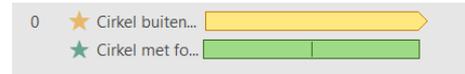

Cirkelvormige afbeelding

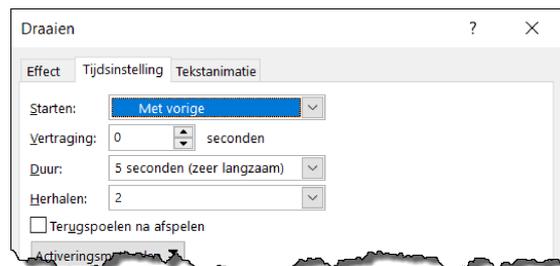
Er zijn verschillende manieren om een afbeelding in een vorm weer te geven. Voeg een cirkelvormig opgevuuld object aan je dia toe. Via het snelmenu vorm/afbeelding opmaken, kies je bij de *Opvulling* voor *Opvulling met afbeelding of bitmappatroon*. Voeg nu gewoon een afbeelding vanop je PC, uit je klembord... toe en daarmee wordt de cirkel dan 'gevuld'.

Tip: bij een cirkel, waar breedte en hoogte per definitie gelijk zijn, past een afbeelding waar breedte en hoogte ook gelijk zijn, een vierkante afbeelding dus!

Beide animaties starten automatisch bij het presenteren van de dia (*Met vorige*). De animatie op de cirkel met foto wordt twee keer uitgevoerd (*Herhalen 2*), terwijl de buitenste cirkel continu rustig blijft draaien tot je de dia verlaat (*Tot einde van dia*).

Buitenste cirkel met rand

Cirkel met foto

Twee keer wordt het effect *Draaien* gebruikt, de ene keer op een object dat reeds in de presentatie aanwezig is (*Nadruk*, gele kleur), de andere keer op een object dat in de presentatie geplaatst wordt (*Begin*, groene kleur). Dat er verschil is tussen beide effecten, merk je bij de Effect-instellingen.

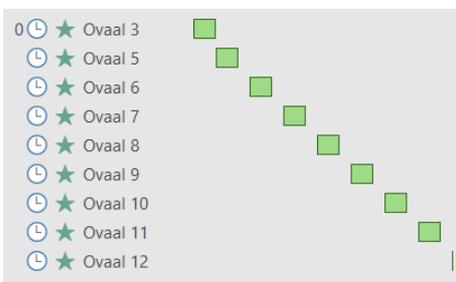
Buitenste cirkel met rand

Cirkel met foto

Voorbeeld 3 - Zwin

Op deze dia verschijnen één voor één, kort na elkaar de verschillende foto's met de animatie *splitsen* of een ander animatie-effect naar keuze. Hoe je de foto's in de cirkelvormige objecten krijgt, hebben we hoger uitgelegd.

Doordat de animatie op alle objecten dezelfde is, kan je uiteraard alle objecten selecteren en de animatie in één beweging op de geselecteerde objecten toepassen.

7-4 Objecten triggeren

Tot nu activeerden we animaties ofwel automatisch (*Met vorige*, *Na vorige*), ofwel door ergens in de dia te klikken (*Bij klikken*). Nu gaan we een stap verder en leer je animaties activeren door op specifieke objecten te klikken. Vanuit een object *triggeren* we de start van een animatie op een (meestal) ander object. Dat kan vanuit elk object in je dia gebeuren.

We nemen opnieuw de dia *Ontdek het park* van het Zwin. Deze keer willen we volgende animatie:

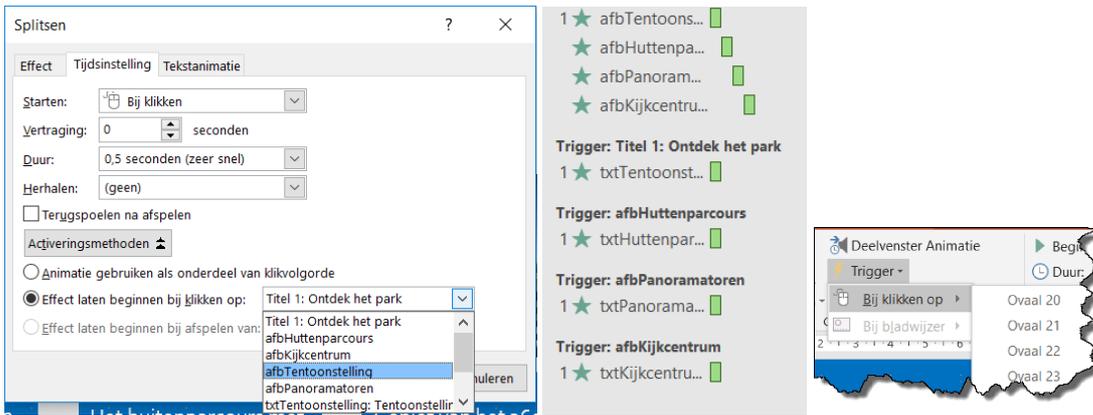
- Bij het openen van de dia verschijnt de titel met eronder één voor één de vier foto's met het effect splitsen.
- De tekst onder een foto verschijnt pas als je op de foto in kwestie klikt.

Dat pak je aan door de animatie op zo'n tekstvak – die je al hebt ingesteld – te selecteren en via het snelmenu naar de **Tijdsinstelling** te gaan. Daar kan je de **Activeringsmethode** instellen en het *Effect laten beginnen bij klikken op* om het even welk (ander) object. Zoals je hieronder merkt, worden getriggerde animaties uit de normale animatievolgorde gehaald en afzonderlijk geplaatst.

7

Ook via het tabblad **Animaties > Trigger** kan je een object selecteren dat een geselecteerde animatie triggert als je later op het object klikt.

Zo maak je dus je presentatie interactief. Als je nu op een foto klikt, verschijnt de uitleg van die foto eronder. Nu is er één iets vervelend: van zodra je naast één van de triggers (hier de foto's) klikt, ga je in je presentatie naar de volgende dia. Voor die dia's schakel je in het tabblad **Overgangen > Volgende dia** best *Bij muisklik* gewoon uit om te vermijden dat je zomaar in een nieuwe dia belandt. Let op: eventuele animaties *Bij muisklik starten* werken nu niet meer!

Nu kom je niet meer bij de volgende dia door gewoon klikken. Om dat op te lossen, voeg je een object toe, bv. een pijl via **Invoegen > Pictogrammen** en via **Invoegen > Actie** voorzie je op dat object een hyperlink naar de volgende dia. Nu kom je pas bij de volgende dia door op die pijl te klikken. ➡

Wil je in alle dia's op die manier naar een volgende dia navigeren, denk dan aan je diamodel!

Voorbeeld 1 – Maastricht Conference Region

Bij de presentatie van de dia krijg je vier foto's en vier rode vlakken netjes gepositioneerd zoals hieronder links te zien is. De objecten vullen in sneltempo één voor één na elkaar het scherm. Elk rood vlak bevat ook nog een pictogram.

Door op een rood vlak te klikken lost het volledig op en krijg je achterliggende informatie te zien. Na vier keer klikken, krijg je het resultaat hieronder rechts te zien.

De helft van de 'vierkanten' bestaan uit een pictogram en een (rood) vlak. Je groepeert beide objecten telkens best.

De rode vlakken verschijnen bovenop de witte vakken die informatie bevatten. Klik je op zo'n rood vlak, dan verdwijnt het, bv. via het effect *oplossen uit*. Hier heb je dus telkens een trigger nodig.

9

Voorbeeld 2 – Wijken in Maastricht

Bij de presentatie van deze dia krijg je de wijkindeling van Maastricht te zien (hierna links). Naarmate je op een wijk klikt, verschijnt telkens beknopte informatie over de wijk: naam, foto en korte tekst.

22

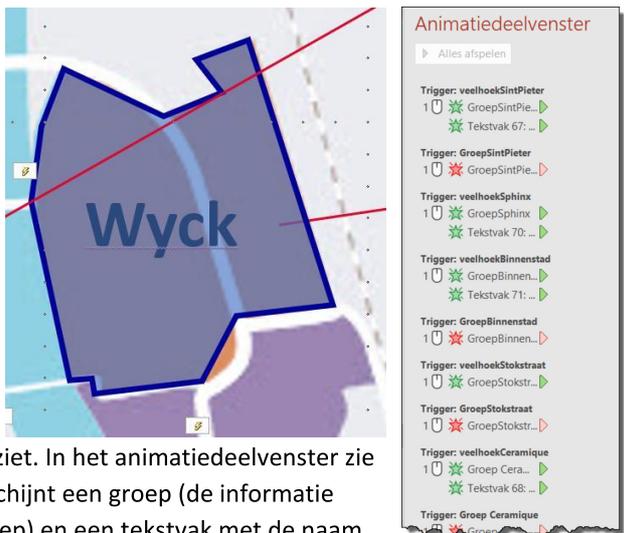
Klik je in de verschenen wijkinformatie, bv. op het kruisje rechtsboven, dan verdwijnt die informatie.

Aangezien de wijkinformatie verschijnt als je in het plan op een wijk klikt, moet je per wijk een object voorzien waarop je kunt klikken. Dat klikken triggert dan het verschijnen van de informatie.

Bovenop elke wijk ligt dus een object dat je niet ziet omdat de omranding uitgeschakeld is en de opvulling 100 % doorzichtig is ingesteld.

Via **Invoegen > Vormen > Vrije vorm** kan je een veelhoek tekenen die elke wijk goed overlapt, zoals je hiernaast voor de wijk Wyck ziet. In het animatiedeelvenster zie je die triggers (veelhoek...). Bij het klikken verschijnt een groep (de informatie met foto, tekst, omranding... is telkens een groep) en een tekstvak met de naam van de wijk dat bovenop de gekozen wijk verschijnt.

Aan elk groepsobject is ook nog een trigger gekoppeld die het object – de informatie dus – laat verdwijnen als je in de groep klikt. Je hoeft dus niet specifiek op het kruisje rechtsboven te klikken, maar gelijk waar in een informatieobject om het te laten verdwijnen.

Voorbeeld 3 – Plan Zwin

In het plan van het Zwin zijn 8 punten gemarkeerd. Eronder is een legende met uitleg voorzien. De bedoeling is dat als je op een cijfer in het plan klikt, in de legende de bijhorende uitleg eventjes opvallend benadrukt wordt.

Een eerste probleem is dat het plan één afbeelding is en dat de rode verwijzingen op het plan van de afbeelding deel uitmaken.

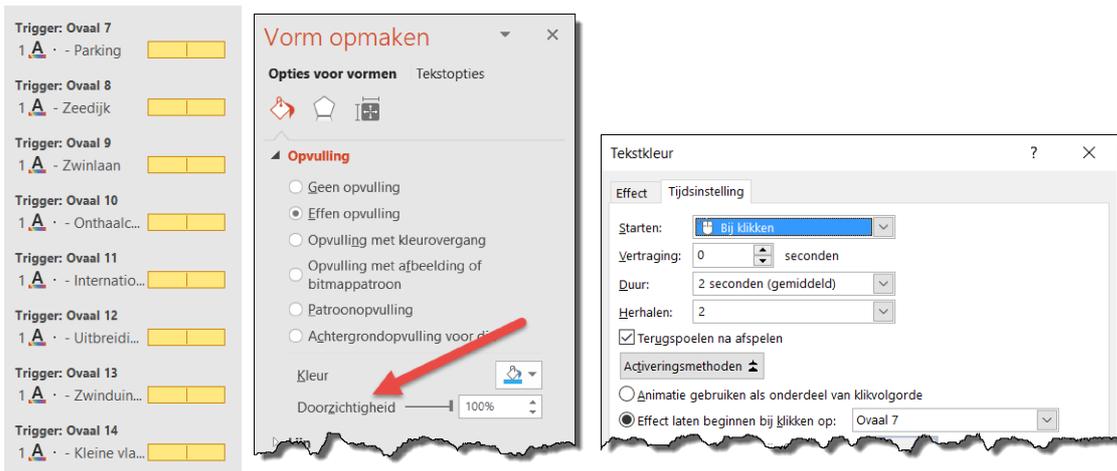

Om dit op te lossen voeg je bovenop elke verwijzing telkens een cirkel-object met omranding én opvulling toe. Die opvulling is nodig om straks op de volledige cirkel te kunnen klikken. Door die opvulling krijg je evenwel het cijfer dat erachter zit niet te zien... tenzij je die opvulling doorzichtig maakt. Via **Vorm opmaken** kan je 100% doorzichtigheid instellen op de opvulling: ze is er nog wel, maar we zien ze niet meer.

Op elk van de 8 tekstjes in de legende is telkens dezelfde animatie ingesteld: de animatie Tekstkleur die getriggerd wordt als op de bijhorende *cirkel* in het plan geklikt wordt. De grijze tekst wordt nu 2 seconden rood weergegeven en dat herhalen we 2 keer om daarna terug de grijze kleur weer te geven (*Terugspoelen na afspelen*).

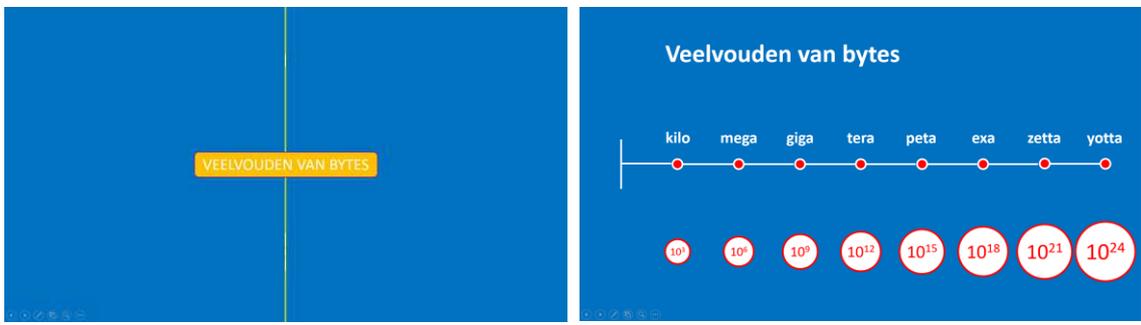
9A

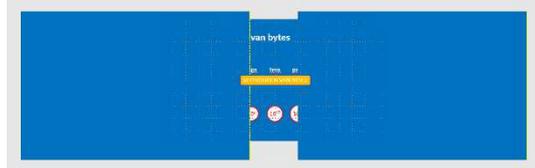
Voorbeeld 4

9B

Bij de start krijg je de linkse dia te zien. Door te klikken op de 'knop' *Veelvouden van bytes* schuift het overzicht rechts open.

Bovenop de informatie liggen gewoon twee vlakken, gedeeltelijk buiten de dia die geel omrand zijn. Je schuift die vlakken precies in het midden tegen elkaar. De gele verticale lijn is eigenlijk de rand van de vlakken.

Daarbovenop komt een afgeronde rechthoek met daarin de tekst *Veelvouden van bytes*. Dit object gebruiken we als trigger. Als je op die *knop* klikt:

- dan schuift het linkervlak naar links (effect Wegvliegen, effectopties: Naar links)
- en schuift het rechtervlak naar rechts (effect Wegvliegen, effectopties: Naar rechts)
- en tot slot laat je de knop Verdwijnen (effect: Verdwijnen).

Alle animaties kies je in de groep Einde omdat objecten die er al staan verdwijnen. Het resultaat is dat de achterliggende informatie mooi 'open schuift' als je op de knop klikt.

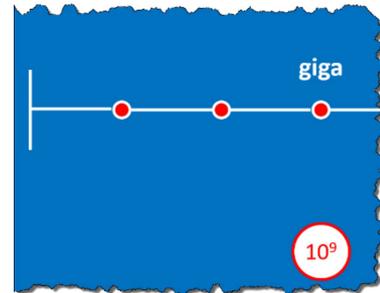
Na het openschuiven van de vlakken bouwt de horizontale lijn van links naar rechts op. Die lijn bestaat uit lijnstukjes en cirkels. Met kopiëren/plakken en positioneren bouw je snel de 'lijn' op. Door nu alle objecten te selecteren en één voor één *Na vorige* te animeren, met een vertraging van bv. 0,1 seconde, wordt de constructie als het ware van links naar rechts 'opgebouwd' als je de dia opent. Let wel goed op de volgorde waarin de objecten geanimeerd worden.

Voorbeeld 5

De bedoeling is dat je op de rode cirkeltjes kunt klikken en dat dan telkens de informatie die bij dat cirkeltje hoort, verschijnt. Bv. bij het derde cirkeltje, verschijnt de naam *giga* en de indicatie 10^9 .

We gebruiken hier dus elk knopje (Ovaal x) om bij klikken het verschijnen van de tekst erboven en de ovaal met 10^x eronder te triggeren. Zo zorg je voor interactiviteit in de presentatie. Ook hier best uitschakelen dat je door zomaar te klikken naar een volgende dia gaat.

Er zijn nog varianten op dit voorbeeld te bedenken.

Opdracht – Belgische monarchie

Ga aan de slag met *de Belgische monarchie* en voer volgende handelingen uit:

- de witte vlakken en de nummers zijn standaard in de dia zichtbaar.
- bij de eerste klik verschijnt in het blauwe vlak bovenin de afbeelding 'De Belgische monarchie'.
- bij de tweede klik schuift onderaan de horizontale pijl vanaf links binnen.
- per klik verschijnt nu per koning zijn foto en tegelijk ook zijn naam.
- De regeerperiode van een vorst krijg je pas te zien als je op het cijfer onder het witte vlak klikt.

Probeer gerust zelf nog varianten uit!

Opdracht – Steden in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen

- Geef een aantal steden en gemeenten in een afgeronde vorm weer (8,2 x 1,9 cm). Binnen die vorm zit nog een witte boord (8 x 1,7 cm). Lettertype: Corbel 32 pt of eigen keuze.
- Verder is er ook nog een provinciekaart van België en een x-pictogram.

- Zorg ervoor dat je in de kaart van België op West-Vlaanderen of Oost-Vlaanderen kunt klikken en dat respectievelijk alle West-Vlaamse gemeenten rood kleur of alle Oost-Vlaamse gemeenten groen. Boven de kaart verschijnt dan ofwel West-Vlaanderen (rood) ofwel Oost-Vlaanderen (groen).
- Met het kruisje krijgen alle gemeenten terug hun blauwe kleur en verdwijnt de titels West-Vlaanderen of Oost-Vlaanderen.

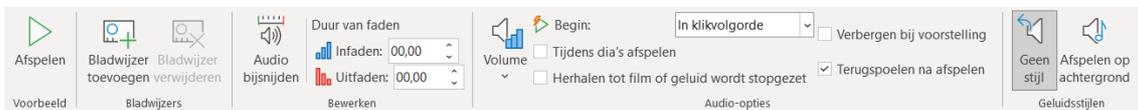
7-5 Animatie met geluid

In dit voorbeeld werken we een oefening uit rond fruit (*Obst*) in het Duits. Klik je op de rode balk onder een fruitsoort, dan krijg je de naam van het fruit in het enkelvoud én meervoud te zien en hoor je ook de uitspraak ervan.

Bij elke fruitsoort hoort een MP3-geluidsbestand, bv. opgenomen met de **voicerecorder** in Windows.

Via **Invoegen > Media > Audio > Audio op mijn pc** voeg je de geluidsfragmenten aan de dia toe. Elk geluidsfragment krijgt een pictogram dat je gerust buiten de grenzen van de dia kunt plaatsen. Bij een geselecteerd geluidsfragment hoort een tabblad **Afspelen** waarin je het fragment nog kunt finetunen:

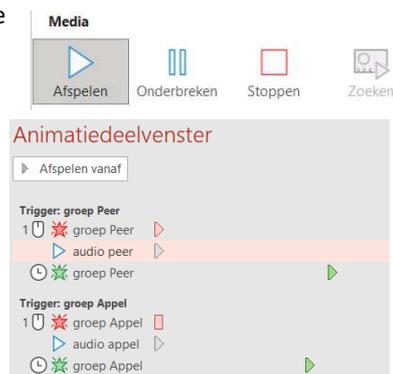
Bij de animaties is een extra categorie **Media** beschikbaar waarmee je het fragment via animatie afspeelt.

Achter elk object dat een rood vlak met een geluidspictogram combineert, zit een wit vlak met daarin de schrijfwijze in enkel- en meervoud.

Door te klikken op het rode object waarop een trigger staat, laat de animatie het rode object verdwijnen zodat de tekst zichtbaar wordt, speelt het bijhorende audiofragment af en laat het na enkele seconden het rode vlak opnieuw verschijnen zodat de tekst opnieuw bedekt is.

Oefen maar, op de animaties in PowerPoint en op je kennis van het Duits.

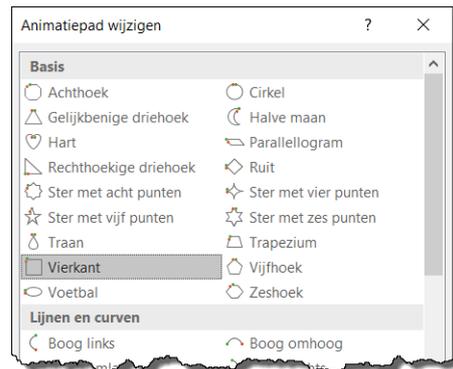
7-6 Animatiepaden

Je kunt verder ook zelf een denkbeeldig pad bepalen waarlangs een object beweegt. In het tabblad **Animaties** vind je daarvoor onderaan **Animatiepaden**.

Via lijnen, bogen, bochten of langs allerlei vormen kan je een object laten bewegen.

Met *Aangepast* bepaal je het traject van de beweging volledig zelf. Klik op de punten waar het object van richting verandert en dubbelklik op het eindpunt.

Naast het beperkte standaard-aanbod, krijg je via **Meer animatiepaden** toegang tot een langere lijst met voorgedefinieerde paden. Probeer uit en ontdek mogelijkheden en beperkingen.

Als voorbeeld hebben we in een eerdere dia een geel bolletje toegevoegd en het animatiepad *Vormen* voor dat object gekozen als animatie. Het object draait nu rond op basis van een ovaal. Van die ovaal kan je door het aanpassen van het formaat snel een cirkel maken die iets groter is dan de cirkelillustratie en zo draait – mits goed positioneren – het gele bolletje rond de cirkelfiguur.

Wel jammer dat je het formaat van de animatiecirkel niet in exacte centimeter kan ingeven. Je moet het formaat dus aanpassen door hoogte en breedte te slepen. Een tijdelijke cirkelvorm – die je achteraf weghaalt – kan helpen om het formaat van de animatiecirkel juist in te stellen.

Via de instellingen van de animatie in het animatiedeelvenster bepaal je nu op de gebruikelijke manier wanneer de animatie start, hoe snel ze gaat, hoe vaak ze naeen uitgevoerd wordt...

7-7 Een presentatie opnemen als videobestand

Het tabblad **Opnemen** is standaard niet zichtbaar in het lint. Via **Bestand > Opties > Lint aanpassen** moet je dat tabblad in de lijst met tabbladen eenmalig activeren.

Als alternatief kan je ook via **Diavoorstelling > Diavoorstelling opnemen** je presentatie opnemen en dan via **Bestand > Exporteren > Een video maken** als MP4-bestand opslaan.

Dit resulteert in een extra tabblad met enkele knoppen die het opnemen van je presentatie regelen.

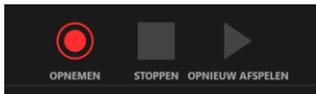

Alles start met het opnemen van je presentatie via **Diavoorstelling opnemen**. Je start er vanaf het begin van je presentatie of vanaf de actieve dia en je komt in het opnamevenster terecht:

- Linksboven start je de opname, onderbreek je ze en stop je de opname.
- Rechtsonder schakel je microfoon, camera en cameravoorbeeld in of uit. Met de

laatste knop bepaal je of je jezelf als spreker in een miniatuurvenster rechtsonder in het filmpje wilt opnemen, ja dan neen.

Verder beschik je over een pen en markeerstift in allerlei kleurtjes om elementen in je presentatie extra in de verf te zetten.

Je bepaalt ook of notities die aan je dia's zijn toegevoegd al dan niet weergegeven worden en zo ja, hoe groot.

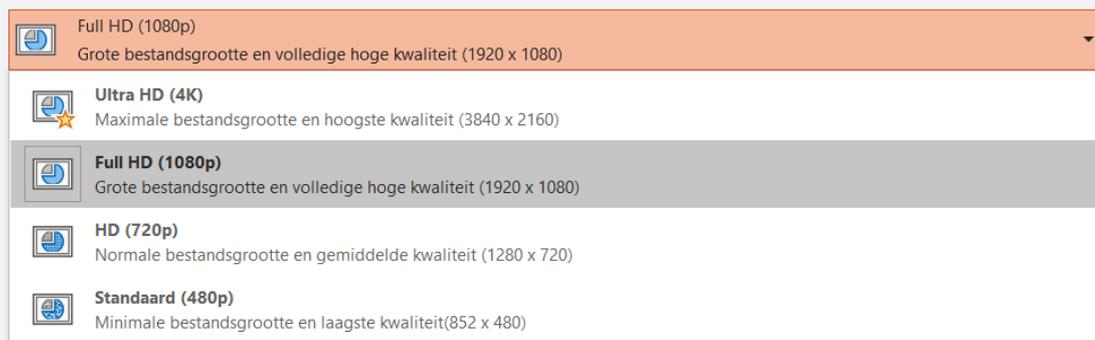
Eens de opname klaar, exporteer je die in videoformaat (.MP4) met de knop **Exporteren naar video**. Sla je standaard in Full HD op, dan zit je per minuut al gauw richting 30 MB. Opslaan in gewone HD levert ook een behoorlijke kwaliteit op voor pakweg 60 % van de ruimte van Full HD. HD (720p) is zeker een goede keuze. Eventueel kan je ook voor Standaard (480p) kiezen om bestandsruimte uit te sparen.

Een video maken

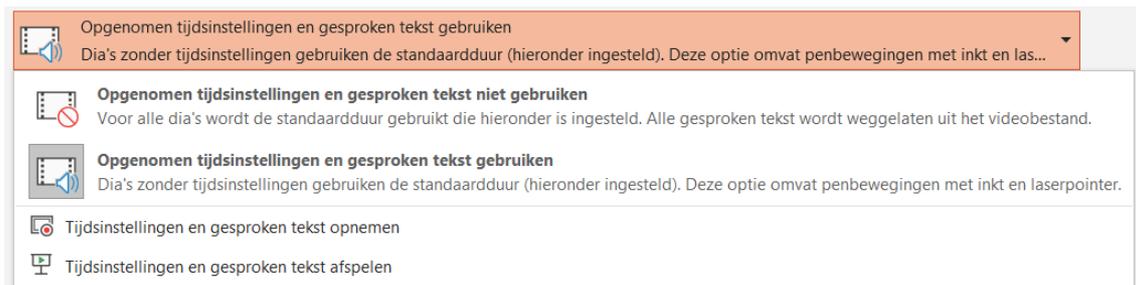
Sla uw presentatie op als video die u kunt branden op schijf, uploaden naar het web of versturen via e-mail

- Bevat alle opgenomen tijdsinstellingen, gesproken tekst, inktstreken en bewegingen van de laserpointer
- Behoudt animaties, overgangen en media

[Hulp bij het branden van de video van de diavoorstelling op dvd of bij het uploaden naar het web](#)

Verder bepaal je ook nog de tijdsinstellingen. Zijn er geen tijdsinstellingen, dan klik je zelf doorheen de presentatie van de ene naar de volgende dia.

7-8 PowerPoint en screencasts met externe programma's

Een screencast is een digitale opname van wat er op je computerscherm (of deel ervan) te zien is. Screencasts worden vooral voor educatieve doeleinden gebruikt. Naast de mogelijkheden binnen PowerPoint zelf, hierboven besproken, kan je ook externe software gebruiken. We pikken er twee programma's even uit:

- **screencast-o-matic** (<https://screencast-o-matic.com>): in zijn basisgebruik is het programma gratis, maar de opnames zijn beperkt in tijd (max. 15 min.) en er verschijnt een logo in je opnames. De betalende versie heeft een aantal extra mogelijkheden om je opname af te werken. Te overwegen!

- **OBS Studio** (<https://obsproject.com>), Open Broadcaster Software, gratis open source software voor video opnames en live streaming. Mogelijkheid om je computerscherm op te nemen en jezelf in beeld te brengen.

Als voorbeeld presenteren we een screencast over het gebruik van lettertypes waarin enkele begrippen rond lettertypes worden uitgelegd mét visuele ondersteuning van een PowerPoint-presentatie.

16

De uitgewerkte screencast [.MP4] vind je bij deze cursus terug. Je zult merken dat een goede voorbereiding van de presentatie met alle animaties sterk ondersteunend werkt. De uiteenzetting moet perfect op de presentatie afgestemd zijn. Daarvoor is een script/story nodig. Je vindt hieronder screenshots van enkele dia's. Het script vind je bij de cursusdocumenten.

The image displays six screenshots from a presentation on typography, arranged in a 2x3 grid. Each screenshot features a background of various font names.

- Top-left:** Titled "Lettertypes Fonts". It shows the word "kijk" in a blue serif font (Times New Roman) and a red sans-serif font (Arial, Helvetica, Calibri).
- Top-right:** Titled "ZONDER SCHREEF" (Without Serif). It shows "kijk" in a blue sans-serif font.
- Middle-left:** Titled "Lettergrootte" (Font Size). It shows "millimeter" in a blue serif font and "niet" in a red serif font.
- Middle-right:** Titled "Corps" (Body). It shows "millimeter" in a blue serif font and "proportioneel" in a red serif font.
- Bottom-left:** A snippet of a news article about a security flaw in Intel chips, with the text: "Onderzoekers KU Leuven ontdekken veiligheidslek in computerchips van Intel...".
- Bottom-right:** A yellow circle with the text "Veel succes!" (Great success!).

7-9 Nog een extraatje

Nog een uitgewerkt ideetje, maar het behoort niet echt tot de basisleerstof die je onder de knie moet hebben. Je mag dus skippen.

De opdracht: zorg ervoor dat als je op de spatiebalk in de dia drukt, de tekst over het scherm scrollt. Lijkt eenvoudig, maar er zijn toch enkele hindernissen.

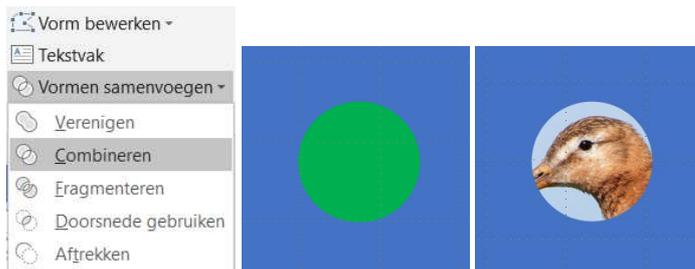
Gegeven is de foto van de PC die de volledige dia bedekt. Pas eventueel het formaat van je dia aan de afbeelding aan of omgekeerd.

Je zorgt ervoor dat de tekst die moet scrollen in een tekstvak zit, maar die tekst is langer dan het computerscherm en mag buiten het computerscherm niet zichtbaar zijn.

De afbeelding van de computer moet dus bovenop de tekst liggen met een uitsparing ter grootte van het scherm zodat de tekst toch zichtbaar is.

We lossen dit op met de mogelijkheid om vormen te combineren. Als je bv. een cirkel boven een vierkant plaatst, beide objecten selecteert en via **Opmaak > Vormen samenvoegen > Combineren** kiest, dan maak je van beide vormen één vorm en vormt de bovenliggende vorm een uitsparing in de onderliggende vorm, zoals je hieronder rechts kunt zien: doorheen de cirkelvormige uitsparing van het vierkant zie je een deeltje van de foto die achter het vierkant zit. Deze combinatie werkt bij vormen, niet met afbeeldingen.

Daarom volgende stappen:

- Je plaatst bovenop de afbeelding een vorm met exact dezelfde grootte; de volledige diagrootte dus.
- Bovenop die eerste vorm, plaats je een tweede vorm met dezelfde grootte als het computerbeeldscherm, op dezelfde plaats van het beeldscherm.
- Combineer beide vormen tot één vorm met uitsparing van het beeldscherm.
- Gebruik nu voor de nieuwe vorm de afbeelding als achtergrond door de vorm op te maken en via *Opvulling met afbeelding of bitmappatroon* de afbeelding te gebruiken.
- Je plaatst het tekstvak met de tekst achter de vorm zó dat de tekst precies bovenaan het beeldscherm start.
- Op het tekstvak pas je de animatie Wegvliegen (bij Einde), richting *Naar boven* toe. De tekst loopt nu van het scherm naar boven weg. Pas de duur van de animatie in functie van de lengte van de tekst aan zodat de tekst rustig leesbaar blijft. De maximumduur die je kunt instellen is 59 seconden.
- Zorg er nu nog voor dat de tekst pas begint te lopen als je op de spatiebalk drukt. Plaats daarvoor boven de spatiebalk een rechthoekige vorm ter grootte van de spatiebalk, zonder rand en met een 100% doorzichtige opvulkleur. Gebruik dat onzichtbare object als trigger om de animatie op het tekstvak te starten. Klaar.

Samengevat: zeker, de animatiemogelijkheden van PowerPoint zijn enerzijds beperkt, maar met wat creativiteit kan je er toch leuke en zinvolle dingen mee doen.

8 Hyperlinks en acties

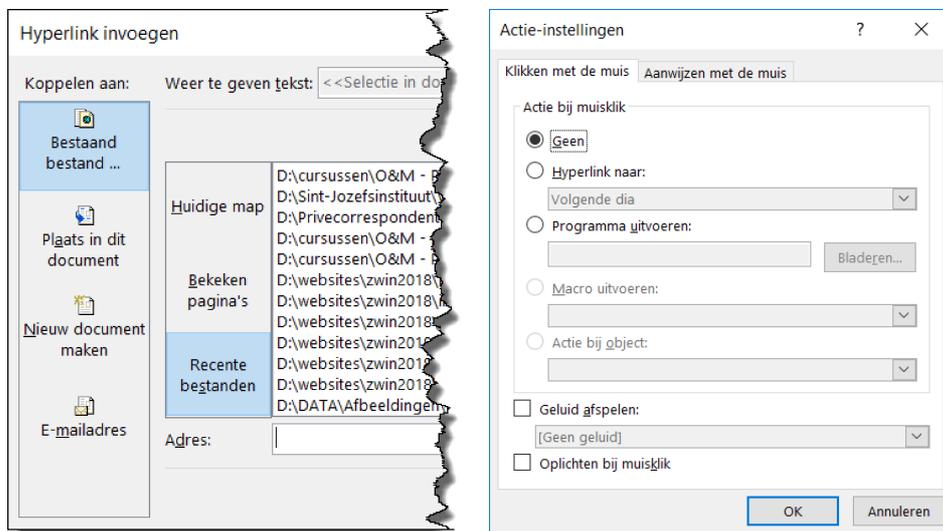
Je kunt aan elk geselecteerd object of geselecteerd stukje tekst hyperlinks of acties toevoegen die uitgevoerd worden als je op het betreffende object/stukje tekst klikt of bij een actie ook als je er gewoon over beweegt met de muis.

Kies, afhankelijk van wat je wilt, **Invoegen > Koppeling > Koppeling invoegen** of **Invoegen > Actie**.

Koppelingen of hyperlinks worden vooral gebruikt om bij klikken een externe website te openen. In het adresveld typ je gewoon de URL naar de website in kwestie in, te beginnen met `http://` of `https://`.

Met een **actie** kan je meer kanten uit. De actie wordt uitgevoerd bij klikken of bij hoveren (van zodra je beweegt over het object). Ook hier kan je een hyperlink naar een website leggen maar bv. ook naar een andere dia in de presentatie springen, of zelfs in een andere, beschikbare presentatie. Verder kan je ook een programma laten uitvoeren, geluid laten afspelen... Het spreekt vanzelf dat het programma of het geluidsbestand beschikbaar moeten zijn.

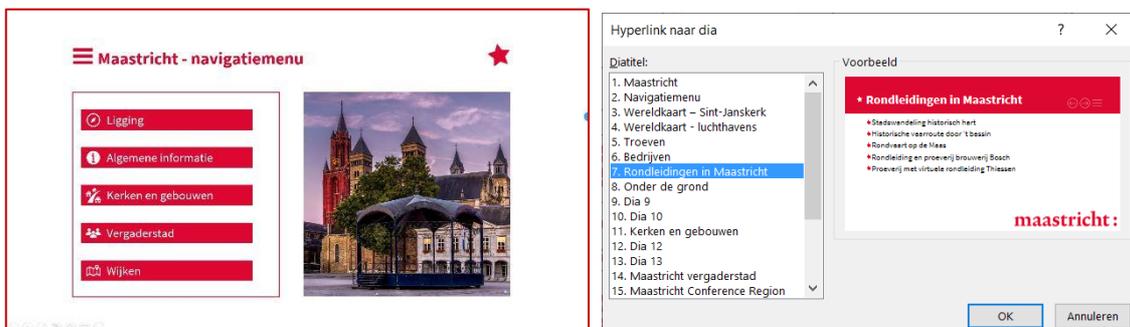
Op die manier breng je wat activiteit in je presentatie.

In het voorbeeld hieronder vind je een navigatiemenu. Achter de 5 roze vlakken links zit telkens een hyperlink naar de dia waar de informatie over het gekozen onderwerp start.

12

Met **Invoegen > Actie > Hyperlink naar > Dia...** krijg je de dia die je wilt activeren. In het lijstje krijg je de inhoud van het Titel-object van elke dia te zien. Dia's die gewoon genummerd zijn, hebben geen titelobject. Het is in die dia's handig om via het diamodel toch een titelobject toe te voegen en dat titelobject buiten de dia te plaatsen. Zo kan je die dia's toch een titel geven die in de lijst met dia's weergegeven wordt, maar niet in de presentatie zichtbaar is.

Via het diamodel kan je in elke dia objecten plaatsen met daarachter hyperlinks die je naar een vorige of volgende dia brengen, dan wel terug naar het navigatiemenu van waaruit je een nieuwe keuze maakt.

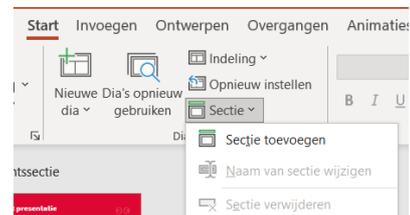
In het tabblad **Overgangen > Tijdsinstellingen** kan je nu eventueel **Bij muisklik** uitschakelen. Nu kan je enkel nog via de navigatieknoppen naar een vorige/volgende dia en niet meer met een gewone muisklik. **Let op:** eventuele animaties *Bij muisklik starten* werken dan ook niet meer!

9 Overzichtzoom

13

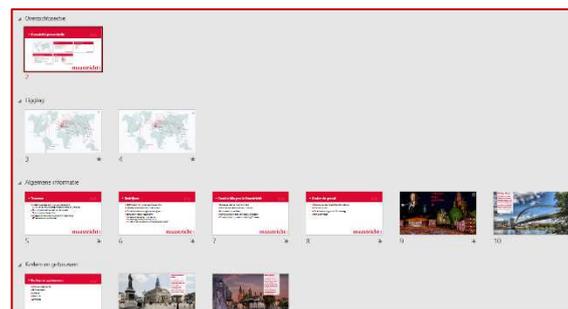
Een alternatief voor de navigatie via hyperlinks is – vooral in grotere presentaties – het gebruik van de zoom-mogelijkheden via **Invoegen > Zoom > Overzichtzoom**.

Vooraf deel je je presentatie best in **secties** in. Een sectie is een verzameling bijbehorende dia's. Via **Start > Sectie > Sectie toevoegen** voeg je zowel vanuit de minatuurweergave als vanuit de diasorteerder een nieuwe sectie toe. Elke sectie geef je een sectietitel.

De sectietitel verschijnt telkens boven de groep dia's. Je kunt die dia's vanuit de sectietitel in- of uitklappen.

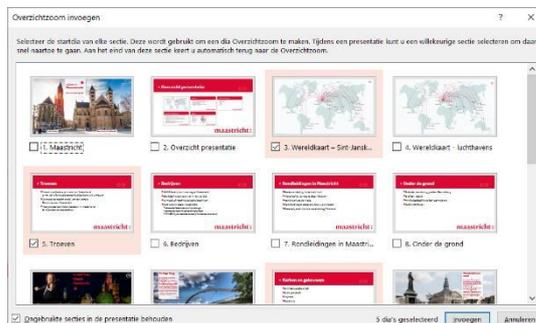
Voeg nu je overzichtzoom in. De eerste dia uit elke sectie wordt automatisch geselecteerd (zie hieronder links). Je kan zelf al dan niet nog dia's toevoegen of verwijderen. Het resultaat wordt een extra dia die aan je presentatie toegevoegd wordt (zie hieronder rechts). De dia bevat miniatures van de geselecteerde dia's.

Die miniatures vormen een navigatiesysteem.

Door te klikken op de miniatuur zoomt de dia uit

en geef je de bewuste dia in de presentatie weer. Na het doorlopen van alle dia's in de sectie, keer je automatisch naar de overzichtdia terug. Van daaruit kan je een andere sectie weergeven.

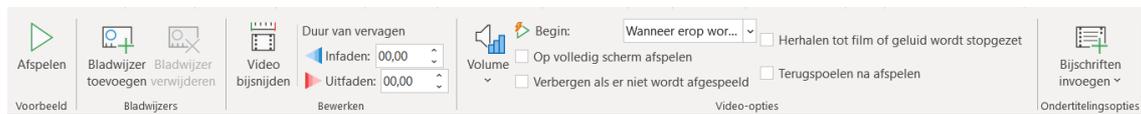
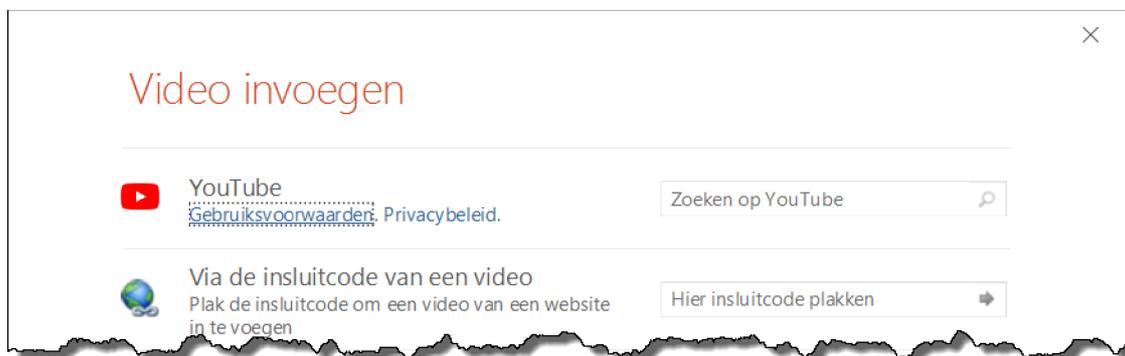
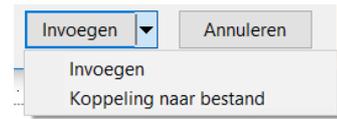

10 Video en audio invoegen

Via **Invoegen > Video** en **Invoegen > Audio** kan je respectievelijk video- en audiofragmenten aan je presentatie toevoegen. Over het gebruik van geluidsfragmenten hadden we het eerder al kort. Je kunt zowel audiobestanden van je PC ophalen dan wel ter plekke een audioboodschap opnemen.

Je kunt op verschillende manieren videofragmenten in je presentatie opnemen:

- **Dit apparaat.** Hiermee haal je videobestanden op die fysisch op je computer staan, MP4-bestanden en andere courante formaten. Je kan die bestanden **Invoegen** of **Koppelen** (Koppeling naar bestand). Bij Invoegen wordt een kopie van het videobestand mee in je presentatie opgeslagen, wat het totaal volume van je presentatie aanzienlijk kan verhogen. Voordeel is wel dat je je videofragment altijd ter beschikking hebt bij het afspelen van je presentatie. Dit geldt trouwens ook voor audiobestanden. Bij Koppelen wordt een link naar je video- of audiobestand in je presentatie opgeslagen maar niet het video- of audiofragment zelf. Je presentatie blijft compact, maar je moet bij het presenteren wel je externe video- of audiobestand(en) ter beschikking hebben.
- **Voorraadvideo's.** Uit een bibliotheek met beschikbare video's kan je een keuze maken. De video's zijn korte sfeervideo's die meestal in een lus herhaald worden.
- **Onlinevideo's.** Hiermee haal je rechtstreeks video's van bv. YouTube binnen in je presentatie via een link of embed code.

Afhankelijk van het type video dat je gebruikt, kan je via de tabbladen **Video-indeling** en **Afspelen** nog aanpassingen doen: stukjes wegsnijden, in- en uitfaden...

Ook via animatie-effecten kan je de video afspelen, onderbreken of stoppen. Die effecten kan je vanuit andere objecten triggeren.

In het voorbeeld hiernaast kan je de video met de pictogrammen onder de spatiebalk starten, onderbreken en stoppen.

11 Presenteren maar

Je kunt je PowerPoint-presentatie op verschillende manieren gebruiken. Ben je spreker of docent, dan kan de presentatie je uiteenzetting of les ondersteunen. Maar presentaties worden ook gebruikt om op events automatisch herhaald af te spelen. Of je kunt je presentatie ter beschikking van je publiek stellen die er (inter)actief gebruik van maakt.

In het tabblad **Diavoorstelling** kan je een en ander instellen:

11-1 Presentatie als ondersteuning bij een uiteenzetting

Bij dit gebruik bepaal je tijdens de uiteenzetting zelf wanneer je een nieuwe dia wilt laten zien. Hier gebruik je meestal een beamer om de presentatie voor een groter publiek zichtbaar te maken. Vooraf bereid je via de animatiemogelijkheden voor of je de inhoud van een dia in één keer dan wel geleidelijk wilt projecteren.

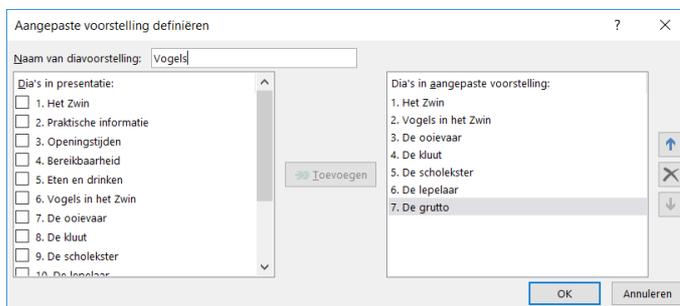
Je start het afspelen van de presentatie via **Diavoorstelling > Vanaf begin (F5)**. De presentatie start nu bij de eerste dia en je bepaalt zelf het verloop via je PC (muisklik) of via een mobiele pointer.

Mocht je per ongeluk uit je voorstelling vallen, dan kan je met **Diavoorstelling > Vanaf huidige dia of Shift-F5** de draad terug oppikken bij de dia waar je gebleven was.

Met de **Z**-toets projecteer je tijdelijk een zwart scherm tot je opnieuw op de Z-toets of op ESC klikt.

Aangepaste diavoorstelling

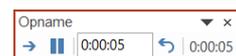
Soms gebruik je dezelfde presentatie voor verschillende doelgroepen en laat je niet altijd alle dia's voor alle doelgroepen zien. Gebruik dan **Aangepaste diavoorstelling**. Je kunt de dia's die je wilt presenteren selecteren uit de lijst van alle dia's (links) en rechts een aangepaste presentatie samenstellen die je opslaat onder een naam, hier *Vogels*. Elke keer als je nu enkel de vogels uit de presentatie wilt presenteren, kies je gewoon *Vogels* via Aangepaste diavoorstelling. Kan handig zijn.

11-2 Kioskpresentatie

Bij een kioskpresentatie draait de presentatie vanzelf. Na de einddia begint de presentatie automatisch opnieuw. Op die manier krijgen voorbijgangers op een beurs bv. informatie over bepaalde producten of geef je belangrijke informatie aan bezoekers van je instelling, school of bedrijf.

Via **Diavoorstelling > Tijsinstellingen voor try-out** doorloop je vooraf rustig je presentatie en bepaal je vanuit je concrete ervaring per dia het aantal seconden dat elke dia weergegeven wordt.

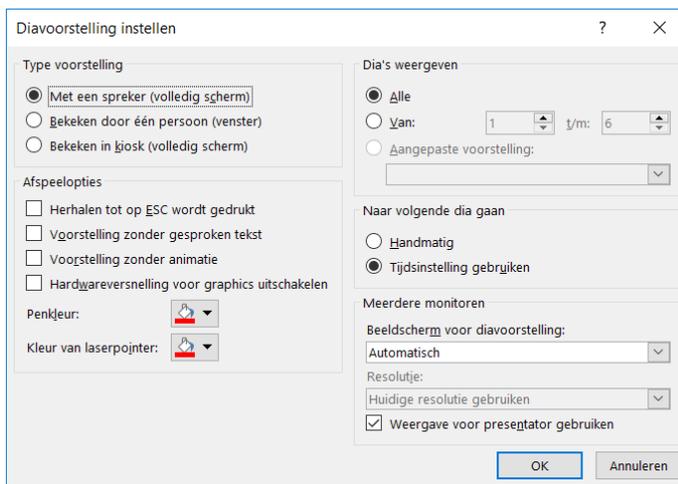
Wil je voor elke dia dezelfde tijd instellen, dan kan dat via het tabblad **Overgangen** gebeuren. Daar kan je ook de presentatietijden van individuele dia's nog gemakkelijk aanpassen.

De kioskpresentatie stel je in via **Diavoorstelling > Diavoorstelling instellen**. In het dialoogvenster activeer je **Bekeken in kiosk (volledig scherm)**. Als je nu de presentatie activeert, dan draait die doorlopend op basis van het aantal ingestelde seconden per dia.

Optioneel kan je ook nog gesproken commentaar in je presentatie opnemen. Dat doe je via **Diavoorstelling > Diavoorstelling opnemen**.

Je bepaalt of je al dan niet de opgenomen commentaar met videoweergave in de rechterbenedenhoek ondersteunt. Doe je dat, dan wordt per dia eigenlijk een object toegevoegd dat via speciale animatie-effecten afgespeeld wordt. De commentaar wordt dus per dia toegevoegd. Met pen en markeerstift kan je tijdens de opname elementen in een dia beklemtonen.

De duur van je commentaar per dia bepaalt hoeveel seconden de dia afgespeeld wordt.

11-3 Presentaties verspreiden

In heel wat gevallen stel je je presentatie ook ter beschikking van je doelpubliek. Dat kan op verschillende manieren:

- Je kunt gewoon je opgeslagen presentatie als bestand (.PPTX) ter beschikking stellen. De ontvanger kan je presentatie afspelen en kan die ook (inhoudelijk) aanpassen.
- Je kunt je presentatie als PowerPoint-voorstelling verspreiden (.PPTS). De ontvanger kan je presentatie afspelen maar niet aanpassen. Bij **Bestand > Opslaan als** kies je **PowerPoint-voorstelling** als bestandsformaat om je presentatie als voorstelling op te slaan.
- Je kunt je presentatie ook als PDF-document opslaan (één dia per pagina) en het PDF-document verdelen.
- Je kunt ook **handouts** verspreiden, tijdens of na je presentatie. Handouts zijn een papieren neerslag van je presentatie waar op elke pagina één tot 9 dia's (verkleind) weergegeven worden. Via **Bestand > Afdrukken** bepaal je hoe de dia's afgedrukt worden.

Het spreekt vanzelf dat je bij verspreiding van PDF-bestanden of handouts alle ingestelde animaties en toegevoegde commentaar kwijt bent.

